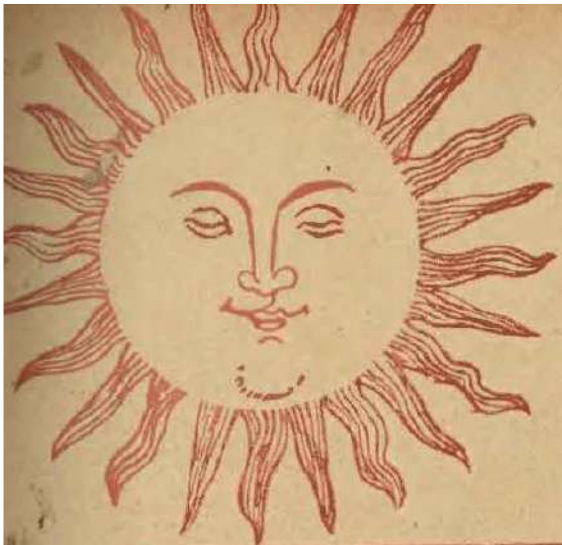

'දෙදස් දහස ඔබ යා - නොතරන පණ යා'

4 වෙළුම	1963 ජූලි - 2507 ඇසළ	4 කලබ

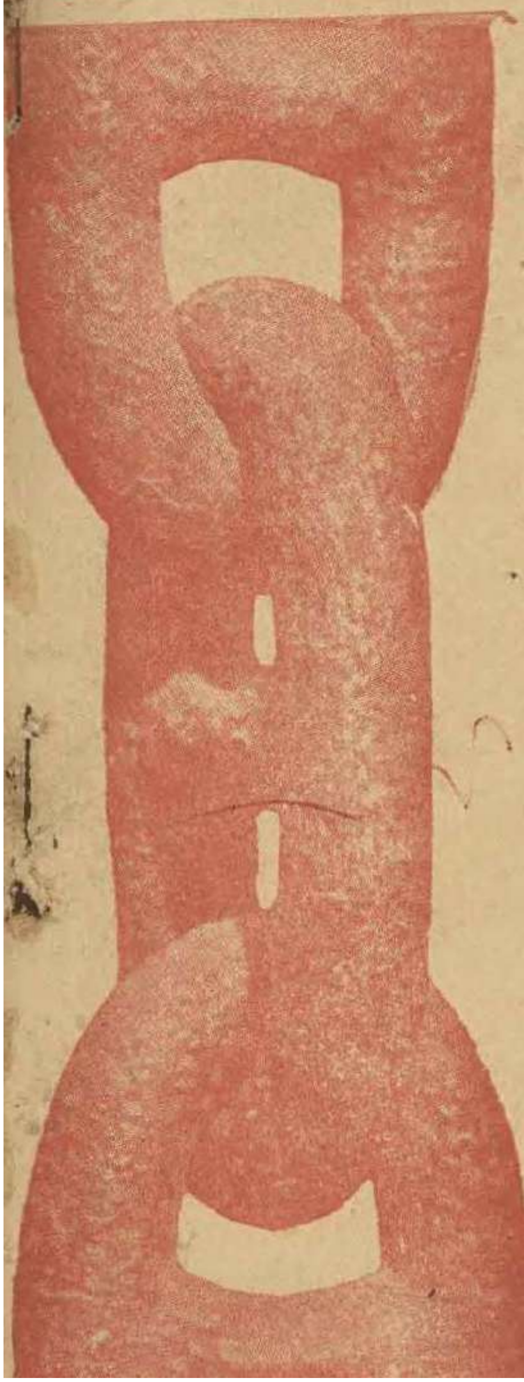

පටුන

රුසැයුම් විනය

විදිලිය — විලියන් ද සිල්වා [සොයුන් විදු (B. Sc. (Eng.) Lond.) A. M. I. E. E.]

සිංහල භාෂාවට සතුරු වන්නෝ කවුරු ද? — ජයන්ත වීරසේකර

පළිය (අන්දරයෙකි) — අජිත

පාරිභාෂික පවලැවිල්ල —

පැදි විවිසුව — නුවන්සිරි ජයකුරු [ගල්කිස්සේ සා. තොමෝසු විදුහලේ ඇදුරු]

මල් සර පහර — සඳදස් කෝපරහේවා

බියකුරු ඉදිරිය — විලියම් රාමනායක [මරිච්චිකට්ටියේ, මුල්ලිකුලමේ]

පහදුව —

පිය පින් සිරින් සරුව — කු. බෙ. ජයසූරිය කලා විදු (B. A. Lond)

දුහුන පබඳ —

බසේ එඩිය — එඩි වඩු

නීතිය — දළුමිත්

ඇසළ මස —

මස්කෙලියේ සීතල දනෙත් මැ
ඔබට මතක් වියැ යුතු තැන

(E. H.) කුරේ සහ පුත්‍රයන් ගේ

මස්කෙලියේ

බීම සාප්පුව යි.

හැටන් පාරේ, මස්කෙලිය – 428.

'එඩියා'
මෙ සේ ඉල්ලන්නැ

සීමාසහිත
ඇම්. ඩී. ගුණසේන සහ සමාගම
කොළොඹ – මහනුවර – ගාල්ල – මීගමුව – අනුරාපුර

රසැයුම් විනය

තමා ලත් නිදහස තමා අයත් ජන මුළට ගහටක් හිරිහැරයක් නොවන අයුරින් වැඩට ගන්නට දනැගත් තැනැත්තා යැ හැදුණු මිනිසා නම්. ඔහු ගේ කැම්, පීම්, ඇඳුම් පැළැඳුම්, බිණුම්, දෙඩුම්, ලියුම් රසැයුම් ඈ හැම කටයුත්තෙකැ මැ කැපී පෙනෙන ගුණය නම් විනය යි. මේ විනය ඔහු ගේ ඒ මේ හැම කටයුත්තෙකැ මැ වනුයේ ඔහු කෙරෙහි මැ පවත්නා විනයෙහි හේතුයෙනි. හැදුණු තැනැත්තා කෙරේ පවත්නා මේ විනය සිය-විනය(self-decipline) නමින් හැඳින්වෙයි. සිය- විනය ඇත්තා ඔහු අයත් ජන මුළට ලකරෙකි; ඔහු ගේ කටයුතු ජන මුළෙහි හිත වැඩ පිණිසැ සිටී.

සිය නිදහස විනයෙන් තොර වැ වැඩට ගන්නේ තමාට තම පවුලට අසල් වැසියනට පොදුයේ සිය ජන මුළට ගහට සපයන්නෙකි. හේ නොහැදුණු මිනිසා යැ යන නම ජන මුළෙහි දී ලබයි. ඔහු ගේ කටයුතු ජන මුළට විනකුරු වැ පවතී.

මිනිසකු ගේ විනය හැඟැවෙන තුන් මඟෙකි.

i. සිත, ii. කය, iii. වදන්

යනු යැ ඒ. සිත විනැයුණේ හදින් මැ නැඟි විනය ඇත්තෙකි. එ හෙයින් ඔහු ගේ සිතිවිල්ල මැ විනය දක්වයි. මෙ සේ හදින් මැ නැඟි විනය ඇත්තෝ ජන මුළෙහි විරල වෙති.

කය විනැයුණේ කයෙහිත් කයින් කැරෙන කමෙහිත් විනය දක්වයි. කයෙහි විනය නම් ඒ සුවයට හිත අයුරින් සබයට නිසි අයුරින් පිළිඳගීම යි; සැකැසීම යි. රටේ නීතියට ජන මුළේ හැදීමට පටහැණි නොවන අයුරින් කය කටයුත්තෙහි හැසිරවීම යි කයින් කැරෙන කම්හි විනය නම්.

වදන් විනැයුණේ හැදීමට පටහැණි නොවන අයුරින් තැනට සබයට නිසි අයුරින් සිය බස හසුරුවයි. ලියන්නේ ද බසෙහි නීතිය වූ වියරණය අනුවැ, ජන මුළේ නීතිය වූ හැදීමට නිසි අයුරින්, එය තව තව ඔපලන අයුරින් ලියයි.

සිතුමෙහි විනයක් නැතත් වදනෙහි කමෙහි විනයක් ඇත්තෝ ජන මුළෙහි බොහෝ නො වෙති. මතු පරපුරේ විනය සඳහා මේ ඇත්තන් ගේ වැඩි වීම ඉතා ඇවැසි කරුණෙකි. එහෙත් හැදුණු බව කිමැ යි දන්නෝ නම් හැදුණු දන වගෙහි හැදුණු පමණට වැඩි වී සිටිති.

සිය විනය නැත්තා රසැයුමට බට කලැ වන විපත මහති. සිය සිත නොවිනැයුණු හෙයින්-හදින් මැ නැඟි විනය නැති හෙයින් -ඔහු ගේ සිතුම් අවිනය බව පෑ සිටී. වදන් නොවිනැයුණු හෙයින් අවිනය සිතුම් හෙළි කරන්නට ඔහු යොදන වදන් ද අවිනය බව මැ පායි. තමා ගේ අවිනය සිතුම් අවිනය බසින් ජන මුළ අතට පත් කරවන හෙතෙම එයට 'තාත්ත්වික' හඬ ගසා - පියන්නට බලයි. මෝඩයෝ රැවැටෙති. එහෙත් මේ තාත්ත්වික යැ යි කියන ඉසැටි පැබැඳුම් මඟ ඒ නොවේ.

හදින් මැ නැඟි විනය නැතත් අපේ ඇතැම් පැරණි කිවියෝ ද සිය අවිනය සිතුම් රසැයුම් අයුරින් රටට දුන් හ. එහෙත් ඔවුන් ගේ වදන් විනැයුණු හෙයින් ඉන් ජන මුළට වන ගහට නැති. එහෙත් අද හදින් මැ නැඟි විනය කැලම නැත්තෝ ඒ අවිනය හැඟුම් අවිනය වූ බසින් මැ 'තාත්ත්වික' රහ පොවා රටට දෙන්නට බලති. මතු පරපුරට ඉන් වන හානිය බරපතල යැ. විනය නැති රසැයුම ජන මුළට සේ මැ පොදුයේ හෙළ තෙ රුවනට ද විනයෙකි.

ඉසැටි රසැයුම නම් කවරේ ද? විනයෙන් දැමුණු සිතුම්, වදන්, කම් යැ ඉසැටි නම ලබන්නේ හැදුණු ජන මුළෙහි. විනය නැති ඉසැටියාව විනකුරු යැ.

විදිලිය

ඡ්ලියත් ද සිල්වා

මිනිසා ලෝ පහළ වූ ද සිටැ මැ ඔහු විදිලිය දනැ-හැඳිනැ සිටි සේ ගත හැකි යැ. වෙසෙසි වැ දිලෙමින් බියකරු වැ ගුගුරමින් අහස දෙවනත් කළ විදිලිය කෙසේ නම් ඔහු ගේ සඳහනට නොනැඟුණේ ද? වෙසෙසි වැ දිලෙන හෙයින් එ ද ඒ අමුත්තා (වි-දිලි) විදිලි යන අනුරුත් නමින් මැ හැඳින්විණි; අද දු එ සේ මැ හැඳින්වේ. ''විදිලි කොටනවා'', ''විදිල්ලක් කෙටුවා'', යනු යැ අදත් වහර. මිනිස් නැණ මුහුකුරා යත් මැ සබා දහමේ බල තම මෙහෙයට නම්මා-ගන්නට මිනිසා පෙලැඹුණේ යි. එ මැ තැනෙහි පල විසින් පුවළ විදිලිය ද තමනට ගැති කැරැ-ගත් අයුරු පානා පවත යි මේ.

නිසල විදිලිය - [Static electricity]

සමහර දෑ පිරිමැදි කලැ, අන් දෑ එයට ඇඳැ-ගන්නා වග ඉපැරැණි කලැ සිටැ මැ මිනිසා දත්තේ යි. දහ අට වැනි සිය වසෙහි දී ඇරැඹි මෙ අනේ පිරියෙසුම් නිසා ඉලීමෙන් විදිලිය නිපැදැවියැ හැකි යනෙක් පහළ වි. ඉලීමෙන් නිපැයුණු විදිලිය, ඒ පිරිමැදි දෑයෙහි මැ රඳා පැවැති හෙයින් නිසල විදිලිය (Static electricity) සේ හැඳින්විණි. එ මැ යත් හැඳින්වුණේ නිසල-විදු යත් (Electro-static machines) ලෙසිනි. මේ නිසල විදිලිය යම් යම් දෑයෙහි කදිමට ගමනේ යෙදෙන වග ද යම් යම් දෑයෙහි පහසුවෙන් ගමන් නොකරන වග ද පැහැදිළි වි. පහසු ගමන සලසන දෑ පිරියවන (conductors) ලෙසින් ද එ සේ නොවන දෑ වෙනුරු (insulators) ලෙසින් ද වෙසෙසි වැ දක්විණි. ලෝහ තත පිරියවනයෙකි; ගන රබර වෙනුරුවෙකි. එ බැවින්, ලෝහ තත වෙනුරන්නට (to insulate) ගන රබර යෙදියැ හැකි වෙයි.

සල විදිලිය - [Current electricity]

නිසල විදිලියෙහි තතු මෙ සේ පැවැතෙද්දී **වොල්ටා** නම් තැනැත්තා, ''වොල්ටා-පිල) (voltaic-pile) යන උවාරණය නිපදවා-ලී යැ. තඹ පෙති හා තුත්තනාගම් පෙති හා ගෙනැ, එකින් එක මාරුවට එක පිටැ එක තබා, හැම දෙ-පෙත්තක් මැද කර-දිය පෙඟු ගන කඩදසි පෙති රුවා තැනුණේ යි මේ වෝල්ටා-පිල යන්න. එහි එක් කොනෙකැ ඇති තඹ පෙත්ත අනෙක් කොනෙහි ඇති තුත්තනාගම් පෙත්තට තතෙකින් ඈඳු කලැ එ මැ තතෙහි විදිලිය සරයි. සල විදිලිය ඉන් නිපැදැවිණි. මේ අයුරින් සල විදිලිය නිපදවා මහ දනා ගේ යහපත පිණිසැ යෙදැවීමට වැය වන මිල මහත් යැ. එ බැවින් සල විදිලියෙන් සුදුසු සේ වැඩ ගන්නට හැකි වූයේ, විදිලියත් කාන්දමත් අතරැ ඇති සබැඳියාව දනැ-හැඳිනැගත් පසු වැ යි. **ඕස්ටෙඩ්, අරාගෝ, ඇම්පියර** යන මොවුන් ගෙන් ඒ මැ සබැඳියා නිය මොනවට පැහැදිණි. උන් ගේ පිරියෙසුම් පල තව ද පලවත් කළ **මයිකල් පැරඩේ**, තඹ පෙත්තක් කාන්දම් පිටියෙකැ (magnetic-field) කරකැවෙන සේ සලසා එ මැ පෙත්ත තුළින් විදිලි දහරක් යැවූ කලැ, පෙත්ත බැමෙන වග පැහැදිලි කෙළේ යි. තව ද, එ මැ පෙත්ත බැමැවූව හොත් විදිලිය නිපැයෙන වග ද පෙන්වා දිනි. අද ඇති විදිලි - බමවන (Electric motors), විදිලි දනවන (Electric generators) වැනි උවාරණයන්හි පැරැණි මැ මුත්තා, **පැරඩේ** එ ද තැනූ ඒ උවාරණය යි.

සල විදිලියෙහි හැසිරීම, සමහර විටැ, දියෙහි හැසිරීම හා බෙහෙවින් සම යැ. නලයෙකින් ඇදී එන දිය දහරක් සලකමු. ඉන්, තප්පරයකට එන දිය පමණ එකෙකි; නිකුත්වන දිය කො තරම් තෙරපුවෙකින්

(Pressure) එළියට එනු ද යනු අනෙකෙකි. එ මෙන් මැ විදිලියෙහි ද දහර පමණ එක් ගතියෙකි; තෙරපුව තව ද ගතියෙකි. දහර මනිනුයේ ඇම්පියර ගණනෙනි; තෙරපුව මනිනුයේ වෝල්ත ගණනෙනි. දහර පමණ තෙරපු පමණින් වැඩි කළ කලැ බල (Power) පමණ ලැබෙයි. බල පමණ මනිනුයේ වොත ගණනෙනි. එ බැවින්,

ඇම්පියර × වෝල්ත = වොත

(Amperes × Volts = Walts)

වොත දහසක් වූ තැනැ දී ඇති වනුයේ දහසු වොතෙකි. (One kilowatt). සල විදිලිය දෙ-ගණයකට වැටේ. එක් අතට මැ සරන විදිලිය එපැති දහර (Direct current) ලෙසින් ද, වරක් ඒ පැත්තට වරක් මේ පැත්තට සරන විදිලිය දෙපැති දහර (Alternating current) ලෙසින් ද හැඳින්වේ. අප බෙහෙවින් වැඩෙහි යොදවන්නේ දෙපැති දහර යි. විදිලියෙහි සැරිමට යම් කිසි මඟෙක් ඇවැසි යැ. තතෙකින් හෝ එ වන් සුදුසු පිරියවනයෙකින් (Conductor) හෝ තැනුණේ වෙයි ඒ මඟ. එ මැ මඟ හඳුන්වනුයේ සැරිය (Circuit) යනුවෙනි. සැරිය එක් තැනෙකින් වත් ඇරුණ හොත් විදිලිය ගමනේ නො යෙදෙයි. එ බැවින් වැසි සැරියෙකැ (Closed circuit) මිසැ, ඇරි සැරියෙකැ (Open circuit) විදිලිය සරන්නේ නැති.

දූනැවුම – [Generation] –

විදිලිය දූනැවෙනුයේ හෙවත් නිපැදෙනුයේ විදිලි දනවනයෙහි (Electric generator) යැ. වෙනුරු (Insulated) තතින් එතුණු දරණයක් (Coil) කාන්දම් පිටියක් (Magnetic field) තුළැ බැමැවෙන්නට සැලැසූ කලැ, එ මැ දරණයෙහි විදිලිය දූනැවෙයි. එහෙත් කවරෙක් ද මේ දරණය බමවන්නේ? එ මැ කටයුත්තට සබා දහමේ අන් බලයන් යොදවා-ගෙනැ ඇති මිනිසා. දියදුම් බලය (Steam power), ඩීසල බලය, හා දූන් දූන් පරමාණු බලය ද ඒ මෙහෙයේ යෙදෙයි.

මෙ ලෙසින් දනවන පිහිටා ඇති තැනට කියනුයේ බල පොළ (Power station) කියා යි. ගංගා ඇළ – දෙළ බහුල වැ ඇති රටවලැ මේ කමට-දිය යෙදූවීම සිරිත යි. එ වන් විටැ දී බල– පොළ පිහිටැවියැ යුත්තේ දියෙන් වැඩ ගත හැකි තැනෙකැ වෙයි. එ මැ තැන දුර බැහැරෙකැ වන්නට පිළිවනි. විදිලිය වුව මනා පළාතෙහි මැ දිය බල-පොළ පිහිටවා-ගැන්මට හැකි වනුයේ සැම විටැ මැ නො වෙයි. ඉදින් කෙසේ ද මයිල ගණනාවක් දුර දූනැවෙන විදිලිය වුව මනා පළාතට ගෙනැ එන්නේ? මෙ සේ එක් තැනෙකැ සිටැ වෙනත් දුර තැනකට විදිලිය විහිද හැරීම හඳුන්වනුයේ විහිදැරුම (transmission) ලෙසිනි.

විහිදැරුම [Transmission]

විදිලි විහිදැරුම කැරෙනුයේ තත් වැනි පිරියවන යොද යි. තත් මහතින් වැඩි වත් මැ එහි මිල ද ඉහළ යයි. එ බැවින් හැකි පමණ හීනි තත් යෙදුම යැ සුදුසු. තත හීනි වත් මැ එයට ගෙනැයා හැකි දහර පමණ හෙවත් ඇම්පියර ගණන අඩු වෙයි. ඇම්පියර ගණන වෝල්ත ගණනින් වැඩි කළ විටැ බල පමණ හෙවත් වොත ගණන ලැබෙන වග පෙර දූකිමු. එ බැවින්, බල පමණ නොවෙනස් වන ලෙස ඇම්පියර ගණන අඩු කළ හැකි යැ; එහෙත් එ විටැ වෝල්ත ගණන වැඩි වියැ යුතු යි. විහිදැරුම කැරෙනුයේ ඒ ලෙසිනි. විහිදැරුම වෝල්තතාව (transmission voltage) දූනැවුම් වෝල්තතාවට (generation voltage) වඩා බෙහෙවින් වැඩි යැ. මෙ සේ වෝල්තතාව රිසි ලෙස අඩු වැඩි කැර-ගන්නේ තරාපැවියේ (transformer) උදවුවෙනි.

තරාපැවුම – [Transformation]

වෝල්තතාව අඩු වැඩි කැරුමට හෙවත් තරාපැවුමට තරාපැවියෙක් (Transformer) ඇවැසි යැ. තරාපැවියෙහි, වෙසෙස් යකඩයෙන් තැනුණු රාමුවෙකැ හැඩය ඇති හරයෙක් (Core) වෙයි. මෙ මැ හරයෙහි

සැමැනි වසයෙන් දරණ (Coils) දෙකෙකි. ඉන් එකෙක් පළමුවැරි එතුම (Primary-winding) හෙවත් පළමුවැරිය (Primary) ලෙසින් ද අනෙක දෙවැරි එතුම (Secondary-winding) හෙවත් දෙවැරිය ලෙසින් ද හැඳින්වේ. පළමුවැරියේ දෙපැති දහර සරන විටැ හරය (Core) කාන්දම් වෙයි. මෙ මැ කාන්දම ද දෙපැති දහරෙහි අඩුවැඩියාව අනුවැ මැ අඩු වැඩි වෙයි. මේ අඩු වැඩි වන කාන්දම් පිටියෙහි පිහිටා ඇත්තෙකි දෙවැරිය. එ බැවින් දෙවැරියෙහි දෙපැති දහරෙක් අනුදූනැවෙයි (is induced). තව ද, දෙවැරියේ පොට (turns) ගණන පළමු වැරියේ පොට ගණන සේ දෙ ගුණයෙක් නම් දෙවැරියේ දනුදූනැවෙන වෝල්තතාව ද පළමුවැරියේ වෝල්තතාව මෙන් දෙගුණයෙකි. එ බැවින් පොට ගණන සුදුසු සේ සලසා-ගත් කලැ අඩු හෝ වැඩි හෝ වෝල්තතාවයක් තරාපැවියෙන් ලබා-ගත හැකි යැ. වැඩි වෝල්තතාවක් ලැබෙන තරාපැවිය හුවන තරාපැවියක් (Step-up transformer) ලෙස ද අඩු වෝල්තතාවයක් ලැබෙන තරාපැවිය හෙළන තරාපැවියක් (Step-down transformer) ලෙස ද හැඳින්වේ. දනවනයට (Generator). ඉක්බිති වැ හුවන තරාපැවියක් යොද දනැවෙන වෝල්තතාව විහිදැරුම් වෝල්තතාවය තෙක් වැඩි කැර විහිදැරුම් රැහැන (Transmission lines) මඟින් විදිලිය ගෙනැ යයි වුව මනා පළාතට. එ තැන සිටැ මේ පළාතේ පෙදෙස්වලට විදිලිය බෙද හැරියැ යුතු යැ. එය හඳුන්වනුයේ බෙදැරුම (Distribution) යනුවෙනි.

බෙදැරුම - [Distribution]

විදිලිය බෙදැරෙන්නේ විහිදැරුම වෝල්තතාවට වඩා බෙහෙවින් අඩු වෝල්තතාවෙකිනි. එ බැවින් විහිදැරුම් රැහැන කෙළවර හෙළන තරාපැවි යෙදැවියැ යුතු යැ. මේ තරාපැවි පිහිටා ඇති තැනට කියනුයේ ලැබුම්-පොළ Receiving station) කියා යි. ලැබුම්-පොළෙහි දී වෝල්තතාවය බෙදැරුම් වෝල්තතාව තෙක් අඩු වෙයි. ලැබුම්-පොළැ සිටැ අත් පෙදෙස් දෙසට විහිදුණු පුස්නා බහන් (Feeder cables) ඒ ඒ පෙදෙසේ සුදුසු තැන් තෙක් විදිලිය ගෙනැ යයි. එ තැනැ දී බෙදැරුම් වොල්තතාව සේවා වෝල්තතාව (Service voltage) තෙක් අඩු වෙයි. මෙය කැරෙනුයේ හෙළන තරාපැවියේ උදව්වෙනි. මෙ තරාපැවි පිහිටා ඇති තැන් යැ උප-පොළ (Substations) ලෙසින් හැඳින්වෙනුයේ. මේ උප-පොළෙන් ලැබෙන අඩු වෝල්තතාව, අඩු වෝල්තතා පුස්නා බහන් (Low voltage feeder cables) ඒ පෙදෙසෙහි නිසි තැන්වලැ පිහිටි පුස්නා වැම (feeder pillars) තෙක් ගෙනැ යයි. එක් පුස්නා ටැඹෙකින් බෙදැරුම් බහන් (Distributing cables) හෙවත් බෙදරන (Distributors) සයක් පමණ නිකුත් වී මං මාවත් ඔස්සේ විදිලිය ගෙනැ යයි. යම් මැ පහයකට විදිලි සපයුවක් (Electricity supply) වුව මනා වූ විටැ මෙ මැ බෙදරනයට සේවා බහනක් (Service cable) ආඳා එය පහය තෙක් ගෙනැ යයි. සේවා බහනේ එක් කොනක් පහයේ සවි වෙයි. එයිනි පහයට විදිලි සපයුව ලැබෙනුයේ.

විදිලිය වැඩෙහි යෙදුම

නන් අයුරින්, විදිලිය වැඩෙහි යෙදෙයි. බුබුළෙහි ඇති කෙන්ද (filament) තුළින් විදිලිය සරන විටැ කෙන්ද ඉමහත් ලෙස රත් වී එළිය විහිදුවයි. විදිලි බමවනයට (electric motor) පිති ඇඳා තැනුණු පංකාව පිසි සේ සුළඟ හමවයි. විදිලි පිරිසිසිලනය (refrigerator) අහර ඈ සිසිල් කැර පිළුණු වීම වළකයි. රෙදි පිළි නිසි ලෙස මැදැ-දෙයි විදිලි මදිනය (electric iron). විදිලි උඳුන (cooker) අහර පිසැ-දෙයි; විදිලි ඔරලෝසුව වේලාව දක්වයි. මේ අයුරින් මිනිසා ගේ කටයුතු මහ රැසක් මැ කැර-දෙයි විදිලිය. දියදුම් බලය (steam power) දිය බලය (hydro power) ඩීසල බලය, පරමාණු බලය ඈ නන් වගැ බල කො තෙයුත් තිබුණ ද මිනිසා මහ ලැදියාවක් දක්වයි විදිලි බලයට. මෙයට කරුණ නම්, අන් බලයන් මෙන් නො වැ විදිලි බලය කො තැනැ දනැවුව ද අන් තැනට ඉපහසුවෙන් ගෙනැ ගොස් වැඩෙහි යෙදැවියැ හැකි වීම යි.

(අයිතිය පබඳුවන් සතු යැ.)

සිංහල භාෂාවට සතුරු වන්නෝ කවුරු ද?

ජයන්ත වීරසේකරයන් විසිනි

ජාතියෙකැ ආයුෂ නම් ඒ ජාතියේ භාෂාව යැ. මානව විද්‍යායෙහි අචලාඞ්ග සූත්‍රය වූ මේ ගැනැ වාදයෙක් නැති. ඉතින් මේ සත්‍යයෙහි පිහිටි ජාති හිතෛෂීන් විසින් භාෂායෙහි ප්‍රාණය නම් කිමෙක් දැ යි මැනැවින් පිරික්සියැ යුතු වේ.

යම් කිසි ශක්තියක් කරණ කොටැ-ගෙනැ භාෂාවේ කිලිටි වීම, දිරා යාම වළකී ද ඒ ශක්තිය වනාහි ඒ භාෂායෙහි ප්‍රාණය වියැ යුත්තේ යැ. මෙ සෙයින් විමසා බලන කලැ ව්‍යාකරණය මුත් අන් කිසිවක් භාෂාවෙකැ ප්‍රාණය වශයෙන් නො සැලැකියැ හැක්කේ යැ. තර්කය තව ද මඳක් දුර ගෙනැ ගිය කල්හි ව්‍යාකරණයට සතුරු වන්නන් භාෂාවට පමණක් නො වැ මුළු ජාතියට මැ සතුරු වන බව ප්‍රත්‍යක්ෂ වේ. තමාට නො ලද හැකි යම් කිසි ඓශ්වර්යයකට පැමිණි පුද්ගලයකු දුටු කල්හි ඒ පුද්ගලයා කෙරෙහි ඊර්ෂ්‍යායෙන් පෙළෙනු ලෝකයෙහි බොහෝ දෙනා ගේ සිරිත වුව ද ඒ මැනැවැ යි කියන්නෙක් නම් නැත්තේ යැ. ව්‍යාකරණය භාෂාවේ ප්‍රාණය නම් භාෂාවට ව්‍යාකරණය අනවශ්‍ය යැ යි කියන්නෝ ඒ භාෂාවෙ මිත්‍ර ගණයෙහි ලා සැලැකෙත් ද?

ශිෂ්ට ජාතියෙකැ භාෂාව වූකලි විශෙෂඥයකු විසින් පාලනය කරනු ලබන්නා වූ මල් උයනක් බඳු යැ. උයන් බිම නිසි සේ පාත්තිවලට බෙදැ, ඒ ඒ පාත්තිවලට සුදුසු මල් පැළ වර්ග තෝරා ගෙනැ, සුදුසු කලට හිඳුවා, සුදුසු පමණට සූර්ය රශ්මිය ද ජලය ද ලැබෙන්නට සලස්සා, දුටුවවුන් මන නෙත් වහා මැ එයට ඇදෙන බැඳෙන සේ මහත් ආදරයෙන් එය රැකැ බලාගැන්ම විශෙෂඥයා ගේ කාර්යය යි. කො තරම් ආරක්ෂා ඇති වැ කො තරම් පරිශ්‍රමයෙකින් රැකිය ද උයනෙහි වල් පැළ නැඟෙනු ස්වභාව ධර්මතාව වුවත් එ බඳු වල් පැළ වැවෙන්නට - වැවී මල් උයනේ සිරිය නැසෙන්නට - මේ විශෙෂඥයා ඉඩ නො හරී මැ යැ.

සමාජ නීති, රාජ නීති ආදියෙන් අනිබද්ධ වූ ජාතියෙකැ පැවැත්මක් ලෙව්හි ඇති වියැ නොහැකි යැ. අන්තිම ප්‍රමාණයෙන් අශිෂ්ට-යනැ යි ගැනෙන කාපිරි මිනිසුන් පවා ඔවුන් ගේ සමාජ නීති පද්ධතියෙකින් බද්ධ වැ පාලිත වැ සිටුනා බව නො දන්නෙක් නැති. ඉතින් ශිෂ්ට ජාතියෙකැ ආයුෂය වූ භාෂාවක් කිසි නීති රීති ආදියක් නැති වැ අපාලිත වැ පැවැතියැ යුතු යැ යි කියන්නකු වෙතොත් හේ උම්මත්තකාගාරයෙකින් බැහැර වැ සිටියැ යුත්තෙක් නො වේ. මනුෂ්‍යයා ගේ පැවැත්මට ආහාරය යම් සේ අවශ්‍ය ද ජාතියේ පැවැත්මට භාෂාව අවශ්‍ය වනුයේ ද එ පරිද්දෙන් මැ යැ. මනුෂ්‍යාහාරයෙහි අතිශයාවශ්‍යාඞ්ගය ලුණු වන්නාක් මෙන් මැ භාෂාවේ අතිශයාවශ්‍යාංගය ව්‍යාකරණය වෙයි. අන් කවර ගුණයක් කො තරමින් හෝ විද්‍යමාන වුව ද ව්‍යාකරණය නැති කල්හි භාෂාව ශිෂ්ට මනුෂ්‍ය ව්‍යවහාරයට යොග්‍ය නො වේ. සිංහලයන් සිංහලයනුත් අගාධ වූ අතීතයෙකැ සිටැ පැවැතෙන බව දූත් අවිවාදයෙන් පිළිගත් සත්‍යයෙකි. එ සේ වූ සිංහලයනට ශිෂ්ට භාෂාවක් නො වූ හ යි කියන්නෙක් ද නැති. එහෙත් අප ගේ ද මතු ඇති වන සිංහල පරම්පරායේ ද මහත් අභාග්‍යයකට මෙන් සිංහල භාෂායෙහි ශිෂ්ටත්වය රැකැ-ගන්නට නො වැ නසා-ලන්නට මැ මාන බලන්නා වූ අවිචාරක අකෘතඥ සතුරන් ගේ ගණන මැ වැඩි වන සෙයෙක් පෙනේ. භාෂායෙහි ශිෂ්ටත්වය රැකැ දෙන්නා වූ එකායන මාර්ගය ව්‍යාකරණය මැ මුත් අනෙකක් නො වන බව මුලින් ද කියන ලදී. ව්‍යාකරණ හීන වූ

භාෂාව භාෂා ගණයෙහි ලා නො සැලැකේ. අපභ්‍රංශය අතිශයින් ව්‍යාකරණ හීන භාෂාව යැ යි කියතුදු එහි දු ව්‍යාකරණයෙක් ඇත්තේ මැ යැ. අනෙකක් තබා තිරිසන් බසෙහි පවා ව්‍යාකරණයෙක් ඇත්තේ යැ. එහි ඇති වරද නම් එහි වන්නා වූ රීති නීති ආදියෙහි ඇති අනිදර්ශ්‍යය යි.

සජීව භාෂාවෙකැ ව්‍යාකරණය වනාහි ඒ භාෂාවේ ප්‍රයොගාවබොධයට පමණක් අවශ්‍ය වූවෙකැ යි ඇතැමුන් සිතන බවෙක් පෙනේ. බලවත් මුළාවෙකි. භාෂාව අලුත් වත් මැ ව්‍යාකරණය ද අලුත් වියැ යුතු බව සැබැ යැ. එහෙත් භාෂාව අලුත් වූ කල්හි එයට ව්‍යාකරණයක් අනවශ්‍ය යැ යි කියතොත් එය යැ මහත් මැ මුළාව. සිංහල භාෂාවට ව්‍යාකරණයක් නුවූව මනා යැ යි කියමින් භාෂාවට ද ජාතියට ද ද්‍රොහ වන්නාවූ මඳ නුවණුන් ගේ මුළාව නම් මේ දෙ වැන්න යි.

කවුරු ද සිංහලයට ව්‍යාකරණයක් අනවශ්‍ය යැ යි කියමින් සිංහල භාෂාවට සතුරු වන්නෝ? මොවුන් ගේ ගණයෙහි ලා ප්‍රථමාඩකය ලබන්නෝ ඇතැම් නව කථා කරුවෝ යැ. ඔවුන් ගේ සිත් නව කථාවට ඇදෙනුයේ ඉංගිරිසියෙහි රසවත් ප්‍රබන්ධයක් කියැවූ කල්හි යැ. මඳ විසින් හෝ ඉංගිරිසිය හසළ පුරුද්ද ඇති හෙයින් එහි රසය ඔවුනට වැටැහේ. ඔහු සිංහල නොදත් බැවින්, සිංහලයෙහි රසය උරන්නට අශක්ත හෙයින්, ස්වකීය අශක්ති දෙෂය අසරණ සිංහලයට පමුණුවන්නට බලති. එ සේ ද සිටැ ඔවුන් අපේක්ෂා කරනුයේ තමන් ඉංගිරිසියෙන් කියවා තේරුම් ගත් ග්‍රන්ථය වරද්දවරද්ද තමන් දන්නා සිංහලයට පෙරළා සිංහල සාහිත්‍ය ලොකයෙහි කිරීට පිලන්-ධනය යැ. මේ උදරාපෙක්ෂායෙන් මුස වැ ගිය මොහු අර ඉංගිරිසි නව ප්‍රබන්ධය අසිංහලයෙන් පළ කරවා ලති. භාෂාව මලෙච්ඡත්වයට වැටෙනු නොඉවසන්නා වූ සුධී කෙනකුන් ඒ අසිංහල නව කථාව බලා එහි අසිංහලත්වය එළි කළ හොත් ඔහු කෙරෙහි ආඝාත බැඳැ ඒ පමණිනුත් නො සෑහී අසරණ සිංහල භාෂාවට ද සතුරු වෙති. එ තැන් සිටැ ඔවුන් අතින් සිංහලය විඳුනා ගහට අප්‍රමාණ වන්නේ යැ. මෙ සියල්ලට හේතුව අසරණ සිංහලයෙහි දෝෂයක් නො වැ තමන් ගේ අඩුපාඩු කමෙහි දෝෂය බව ඔවුනට අවබොධ නො වේ.

සිය බස නොදැන්ම මොවුන් ගේ ඇති මහත් මැ අඩුව යැ. තමන් නොදත් බව නොදැන්ම දෙ වැනි අඩුව යැ. අඩුව පුරවා ගන්නට තැත් නොකිරීම එක්බිති අඩුව යැ. අඩුවක් නැති තැනැ අඩුවක් ඇති සේ දැක්ම ඊ ළඟ අඩුව යැ. තමන් ගේ අඩුවක් නැති බව තමන් මැ කියා පෑම, තමන් හුවා දක්නාවුනට රැකුල් ද හෙළා දක්නාවුනට නින්ද ද පාඩු ද කිරීම, තමන් නොදන්නා දෑ අකල්ප කොටැ දැකීම යන ආදී අනෙක විධ වූ අඩු පාඩු මොවුන් කෙරෙහි පිරී පවති. මෙ ගණයෙහි වූවන් ගැනැ විශෙෂ-යෙන් කියැ යුතු වන්නේ නම් අනුන් ගේ වස්තුවක් සොරා-ගෙනැ වැරැදි වූ දුර්වල වූ සිංහලයෙන් පළ කරවා අසු වූ විටැ "අනන් මනන්" දෙඩීම යැ.

සිංහල භාෂා ශත්‍රැ ගණයෙහි ඉතා වැදගත් ස්ථානයක් ලබන්නා වූ තවද, කෙනෙක් නම ඇතැම් සිංහල පුවත් පත් කරුවෝ යැ. සිංහල භාෂා විෂයයෙහි පමණක් නො වැ සාමාන්‍ය ඥානයෙහි ද අත්‍යන්ත ප්‍රමාණයෙන් දුර්වල අඩියෙකැ සිටුනා මොවුන් කෙරෙහි උත්පාදක ශක්තියක් කැලම නැති හෙයින් ඉංගිරිසිය සිංහලයට පෙරළමින් සිංහලය අගළට පෙරළති. තමනට වඩා රුවට, සරුවට රචනා කරන්නවුන් බලා ඔවුනට සරදම් කිරීමත් සරදම් කැරැවීමත් මොවුන් ගේ එක් නිහීන පැවැත්මෙකි. සිංහලයට හත් හෙණ වැදුණ ද ඔවුනට කමෙක් නැති. යම් කිසි අයකු අතින් සිංහලයට වන්නට එන විපතක් දැකැ සුදුස්සකු විසින් එවෙන කො තරම් සුදුසු ලිපියකට ද මොවුන් ගේ පත්‍රයෙකැ ඉඩෙක් නො ලැබේ. තමන් ගේ කබල් පතක් පොතක් පසසා එවන කෙ බඳු ලිපියකට වුව ද ඔවුන් ගේ පත්‍රවලැ තීරු ගණන් ඉඩ නො ලැබැ නො යෙයි.

(ඉතිරි කොටස ලබන කලාපයෙහි එයි.)

[සුබස - 1 වෙළුම, 2 කලබ (1949. 7. 24)
ඉපිටුණේ කුමාරතුංග ගෝමින් ගේ අවසරයෙනි]

පළිය

අජිත

පුවුවස් දෙව් රජ වාසලැ, එ රජු දූ චිත්‍රාව ගේ කිළියට නුදුරු කිළියෙකැ කැරෙන සැසැඳිල්ලෙකි. ඇය සෝවුරු රජ කුමරුවන් අතරේ යැ සැසැඳිල්ල. අබය, සිව, තිස්ස ඈ කුමරුවෝ නව දෙන මැ එහි වෙති. හැම ගෙන් සැහැසිතමයා වූ තිස්ස මෙ සේ කී:-

අනේ, අනේ අපට සතුටින් ඉන්නට පිළිවන් වුණේ මාස හය යි. මා කිවේ නැද්ද මේකත් මැගේ ඇස් බැන්දුමක් බව. ඒක යි මා සෙවිල්ලෙ උන්නෙ! ඇගේ දරු පෙමේ අමුත්ත මා හොඳින් මැ තේරුම් ගත්තා. දූරිය සිනා සෙන විටැ වත් මැගේ මූණේ සිනාවෙක් නෑ, කො තෙකුත් සුසුම් ලනවා පමණ යි.

මගේ සැකයට හේතු වුණු තව කරුණෙක් තමා ඔය කිරි අම්මා යැ කියා එන ගැහැනිය ගේ හැසිරිම. ඈ මේ කෙල්ල හුරතල් කරන්නේත් රජ බිලිඳියකැ යි යන හැඟීමෙන් නො වේ.

සිව – එකත් එකට එහෙනම් ඔය කෙල්ල ගේ නියම මව ඔය කිරි මව වෙන්නටත් පුළුවනි.

තිස්ස – ඔව්, ඒකට නම් හොඳට මැ ඉඩ තියෙනවා. ඔය ගැනි කෙල්ල ලෙවැකන්නේ නැතිවා විතර යි. මෙහෙ මැ මරු කටවලට දරුවන් දෙන මවුවරුනට පාඩමට, ගත්-නටත් එක්ක මෙ ද වැඩෙ හරියට මැ කරන්නට ඕනෑ.

අබය – බෑයෙනි. මේ ඔබ දෙඩවන්නේ ඒ අසරණ කිරි දූරිය මරන්න ද?

තිස්ස – අපූරු කිරි දූරිය! ඒකි වෙළඹ! ඇගේ පිටින් තමයි චිත්‍රා ඇගේ කොලුවා පන්නාලා තියෙන්නෙ, ආයිත් දිගින් දිගට මේකි ගෙ පිටින් පනින්න ඌට ඉඩ නො ලැබෙන සේ ඉස්සෙල්ලා මැ මරන්න ඕනෑ මේ වෙළඹ යි.

අබය – ඒ අසරණ කෙල්ල මේකට පළි ද? ඈ මැරීමෙන් වැඩෙ පිරිමැහේ ද?

තිස්ස – දෙටු බෑයා ගේ අවවාද අපට මෙහි දී ඕනෑ නෑ. අයියා කී හැම එකෙකින් මැ අපට වැරදුණා. මේකටත් වග කිව යුත්තා දෙටු බෑයා මැ යි, මැ උපන්දා හඳහන බැලූ නැකැත් කරුවන් මැට ලැබෙන පුතා මයිලන් නසන බවට අනා වැකිය කී හැටියෙ මැ යි මැය, එ ලෝ යවන්නට තිබුණෙ. දෙටු බෑයා නිසා ඒ වැළැකුණා. මඳැ පිරිමින් නොදකින්-නට එක් වැම් ගෙයි ලාත් රැකැගත් හැටි! ඊළඟට ඇගේ කුසේ උන් මරුවාත් එක්ක මැ මැය මරුට පාවාදෙන්නට අප සැරැසුණු වේලාවේ දී දෙටු බෑයා කීවේ පුතකු උපන් නොත් ඒ පුතා මරමු කියා යි. ඉතින් පුතා උපන්නෙ නැද්ද? අයියා ගේ ඔය ඔවා අසන්නට ගියායින් තමා මේ වෙළඹ පිටින් ඌ පැනැගත්තේ,

අබය – සිය රැක්ම සලසාගන්නට බැරි කිරි දූරියක මැරීමෙන් අප ගේ කැත් කුලයට එන කැළැල මකන්නේ කෙසේ ද?

තිස්ස – ඒ රහස පිට ගියොත් නොවැ? ඒකට තුන් දෙනා මැ මරනවා.

සිව – චිත්‍රාවට මෙය දඬුවමක් වන්නේ ඇය නො මැරුවොත් පමණ යි. අපේ තර-මත් ඇය කළ වරදේ තරමත් දිවි හිමි ඇය පෙළා වි. මැරුවොත් ඒ ඇයට සැනැසීමෙකි.

අබය – මල්ලී ගේ කතාව ඇත්ත යි. ඒත් මේ වැඩය චිත්‍රාව ගේ ඇස් ඉදිරිපිටැ කිරිම හරි නැහැ.

සිව – එහෙනම් අපි ඇය අද රැට ඇගේ කිළියෙන් ඉවත් කොටැ බිසෝ මාලිගාවට යවමු. හෙට උදේ මැ ඇය දූනැගත්තා වේ අපේ තරම.

මෙ සේ කැරුණු රහස් සැසැඳිල්ලෙන් පසු සොහොවුරෝ චිත්‍රාව ගේ කිළිය ඉදිරි-යෙන් යන්නට ගිය හ. හැමට පළමු කිළිය පසු කොටැ යන තිස්ස ගේ මුවින් පිට වූයේ

'අද රෑ එහෙනම් වෙළඹ මරමු' යන වදන් යැ. එ වදන් චිත්‍රාව කනැ හිණි.

හැමට පසු වැ පිය නැඟු අබය කුමරා ඒ කිළි දෙර වෙත එත් මැ චිත්‍රා මෙ සේ කිවා යැ.

''ලොකු අයියා, පොඩියක් නවතින්නැ. අද රෑ ඔබ හැම අඩයමෙකැ යනවා ද?''

අබය – නෑ.

චිත්‍රා – එහෙනම් පොඩි අයියා අද රෑ අපි වෙළඹ මරමු යි කියා-ගෙනැ ගියේ!

මඳක් සිතිවිල්ලට වැටුණු අබය වට පිට බලා වෙන කිසිවකු නො දැකැ ඇයට කරුණු හෙළි කෙළේ යැ.

''නංගි, ඒ වෙළඹ යැ කියා කීවේ ඔබේ පුතා පන්නා යැවූ මේ දැරියට යි. රහස් හැම ද මැ සඟවන්නට බැහැ නොවැ? ඔවුන් අද රෑ මේ දැරියත් ඇගේ කිරි මවත් දෙන්නා මැ මරනවා. ඔබ මේ වරටත් ගැලැවුණේ පෙරැ පිනෙකින්. කිරි මව බිලිඳියට කිරි පොවා සැතැපුණු විගස ඒ සුරතලයත් අවසන් වරට බලා ඔබ දෝලා-යෙන් බිසෝ මාලිගාවට යා යුතු යි. දූත් වෙන කළ හැකි කිසිවෙක් නෑ.''

අබය යන්නට ගියේ යැ. කිසි කරුණකක් නිසා පිටත ගොස් සිටි කිරි මව ඒ අතරැ එහි ආවා යැ. ඇය දුටුයේ කිමෙක් ද? ස-මස් වයසැති සිඟිති දැරිය ළෙහි හෙවා-ගෙනැ ඉකි බිඳිමින් උන් චිත්‍රාව යි.

දෙ දෙනා අතරැ වූ බලවත් රහස් සැසැ-දිල්ලෙකින් පසු කිරි මව යන්නට හැරුණා යැ: පියක් පෙරට තබා, යළි ආ පසු හැරී මෙ සේ ඇසුවා යැ.

''එ සේ නම් දේවියෙනි ඔබ ගේ රැක්ම?''

''මගේ රැක්ම මා බලාගන්නවා.''

කිරි මව යන්නට ගියා යැ. යළි ඇය කිළියට එන විටැ ඉර බැසැ දෙ තුන් හෝරාවෙක් ගෙවී තිබිණි.

එ විටැ මැ වාගේ එහි ආ දැස්ස දෝලාව හරි බව චිත්‍රාවට දන්වා සිටියා යැ. චිත්‍රාව දෝලායෙන් බිසෝ මාලිගය අතට යනවා මඳ අඳුරෙහි එහි ඇදෙන රජ කුමරුවෝ දුට හ.

කඩු ගත් සොහොවුරු රජ කුමරුවෝ එහි අවටැ රැකැ සිටැ කල් බලා චිත්‍රාව ගේ කිළියට වන් හ. ඇගේ යහන හිස් වැ තිබිණි. එහි පසෙකැ කිරි පොවා නිදන කිරි මවට තුරුලු වැ සැතැපෙන බිලිඳිය – ඔවුන් ගේ බසින් කියනවා නම් වෙළඹ – ඔහු දුට හ.

පෙරට ගිය තිස්ස. එක් කඩු පහරින් කිරි මව හා මැ බිලිඳිය දෙ කඩ කෙළේ යැ.

පසු ද උදේ මැ චිත්‍රාව ගේ කිළියේ මහ කලබලයෙකින් එහි දිවැ ආ සොහොවුරු රජ කුමරුවන් දුටුවේ කිමෙක් ද? කඩු පහරින් දෙ කඩ වී ගිය සොහොවිරිය ගේ – චිත්‍රාව ගේ – මළ කඳ යි. දරු හැඩය ගත් රෙදි පොදියෙක් ද දෙ කඩ වී තිබිණි.

කඩු ගත් සොහොවුරෝ බිසෝ මාලිගය වෙත විදිලි වෙයින් දිවැ – ගිය හ. වෙය නැවැතුණේ එහි පවුර අයිනේ තුබූ හිස් දෝලාව දුටු විටැ යැ.

සිහළ නම

''සිව් හෙළයෝ නුම් මෙහි මුලැ සිටැ විසූ අසුර, රකුස්, යක්, නා යන සිව් කුලෙහි හෙළයෝ යි. පඬු අබාවෝ දඹදිවින් තිබඳ ඇදෙන උවදුරු දැකැ, තව තව මෙ සේ බිඳී-ගිය හොත් රට ද වැටී නැසි-යති යි බිය පත් වැ, මේ පැරැණි සිව් හෙළ කුල එක් කොටැ 'සිව්-හෙළ' නමින් හඳුන්වන්නට අණ කළ හ. මෙ සේ සිව්හෙළ යන්න කලක් වැහැරැවීමෙන් නිපන් සිහෙළ යන්න බලා, සියලු කල්හි රටත් දැයත් දඹදිවට පාවා-දෙන්නට යැතූ පාලි ඇදුරෝ 'සිහළ' යන්නක් ද, සකු ඇදුරෝ 'සිංහල' යන්නක් ද මවා-ගත් හ.''

—වෙල්ලාල ජයමහ.

[එළිය 1 වෙළුම; 12 කලබ (1949 ජනවාරි)]

'පාරිභාෂික' පටලැවිල්ල

[රජයේ බස සිංහලය වූ ද සිටැ සිංහල සිප් වදන් වෙනුවට කිසි බසකට නැති, කිසි කමකට නැති 'පාරිභාෂික ශබ්ද' යන්නෙක් සිංහලයා මතැ පැටැවෙන්නේ යි.

'පාරිභාෂායෙන්' වැඩ කරන්නට තැතැනු-වෝ අවුලෙන් අවුලට මැ වැටුණෝ යි. එහෙත් 'පාරිභාෂාව' රකින්නට සමහරු යත්න දූරු හ. උනට නිසි පිළිතුරු සපයන්-නට මෙන් දෝ, රජයේ විදිලි අදිකාරියත්, ලංකා මිහිතෙල් මඬුල්ලත් සුදුසු හෙළ සිප් වදන් තනා වැඩ ගත් හ. ඒ හෙළ සිප් වදන් හැකි පමණින් රටට දෙන්නට ගත් තැනෙකි මේ. හෙළ සිප් වදන් බොහොවෙකැ අරුත එහි මැ ගප් වැ ඇති. ඉදුරා නොවැටැහෙන වදනෙක් වේ නම් එළියෙන් විමැසුව මැනැවි. -සකසු.]

(ශිය කලබ හා බැඳෙයි.)

Galvanometer ගැල්වනෝමනුව

Gap හිය

Gap Spark පුලිඟු හිය

Gas ගෑසිය

Gas-Filled bulb ගෑසි-පිරැවි බුබුළ

Gate pass දෙරවු වරය

Gauge මිම්ම

Gauge, Feeler පහස් මිම්ම

Gauge, Pressure තෙරපු මිම්ම

Gauge, Rain වැසි මිම්ම

Gauge, River ගඟදිය මිම්ම

Gauge, Standard Wire(S.W.G) සම්මත තත් මිම්ම(ස.ත.මි.)

Gauge, Wire තත් මිම්ම

Generate, දනවයි

Generating Capacity දනැවුම් පෙහෙවියාව

Generating circuits දනැවුම් සැරි

Generation දනැවුම

Generator දනවනය

Geothermometer මිහිතැප්මනුව

Geothermic } මිහිතැපි
Geothermal }

Gland ගෙලටිය

Glass කද

Governor ගොවුනුරු

Gram ග්රැම

Grid bias කොටුමා පසැදිය

Grid Control කොටුමා හික්මුම

Grid, Coplanar සමතැලි කොටුමාව

Grid Current කොටුමා දහර

Grid decoupling කොටුමා විදැදීම

Grid modulation කොටුමා පිරිහැනුම

Grid, Suppressor මැඩුම් කොටුමාව

Grid, System කොටුමා සැටිය

Grid, Voltage කොටුමා වෝල්තතාව

Grind(v) පඹරයි

Grinder පඹරනය

Guard රක්නය

Guard cradle ඊල රක්නය

Guard, Telephone තෙලපවසු රක්නය

Gudgeon pin ගජ්‍යණය
Guide(v) නුයවයි
Guide(n) නුයැවිය
Guide rail නුයැවි පිල්ල
Guide Wire නුයැවි යොත
Gain වාසිය
Gain-Frequency Characteristics වාසි-නිතැරියා ගති සිරිත්
Gain Measurement වාසිය මිනුම
Hanging Card එලෙන පත
Hanging lamp එලෙන පහන
Haul(v) හුවාදියි
Haulage-way හුවාදී-වත
Heater රත්කුරුව
Hermitically Sealed වා සැවැරි
High Speed steel ඉවෙ වානේ
High Speed tool steel ඉවෙ අවි වානේ
Hoist(v) උදහයි
Hoist(n) උදැහිය
Holder,Bulb බුබුළු අල්ලුව
Holder, Pendant එලෙන අල්ලුව
Hoop steel පටි වානේ
Horizontal තිරස්
Horse Power අස් බලය
Horns Arcing සැවකුරු අං
Hospital ගිලන්හල
Hot-cathode රත්-රිණදෙර
Hot plate රත් තැටිය
Hot-wire meter රත්-තත් මනුව
Hum(v) හුමයි
Hum(n) හිමුම
Humid දියදූරි
Humidification දිය දූරවීම
Humidifier දිය දරවනය
Humidify (v) දියදරවයි
Humidity දිය දූරුම
Hydraulics දියෙදු විදුව
Hydrology දියෙදු ලකුව

'හෙළයන් අබිමුවැ — හෙළ අදහස් හෙළ බසින්
හෙළනු බැරි නම් කො තෙක් — පර බස් දත ද කුමට යැ?'

—කුමරතුඟු මුනිදස්.

පැදි විවිසුව

තුවන්සිරි ජයසූරු

අද අප විමැසුම් ඇසට ලක් වනුයේ පී. බී අල්විස් පෙරේරා කිවියා ගේ කව් පෙළෙකි. මෙ කව් පෙළ දෙවු විබෙදුව සඳහා නියම වී ඇතියෙන් වෙසෙසින් දෙවු විබෙදුවට සැරුසෙන්නවුනට ද පොදුවේ සාහිතය හදරන්නවුනට ද පලවත් වනු ඇතැ යි හඟිමු. කව් පෙළ - නවීන පද්‍ය රචනයේ ඇති "විණා කාරයා" යි.

පළමුවෙන් මැ මෙ කව් පෙළේ ඇති කතා පුවත සලකා බැලීම වටී. එහි සැඳැහෙනුයේ සඳ දේව නමැති වීණා වාදකයා හා ගංගා රජ කුමරිය හා අතර ඇති වූ පෙම් පුවතෙකි. පළමුවෙන් සඳ දේව ගේ වීණා වාදනයෙන් ඇදී-ගිය ගංගාව පසු වැ ඔහු ගේ රුව කෙරෙහි ඇඳුණු සැටි විතර කරන කිවියා, ඉන් පසු වැ ඒ සතුට බිඳැ වැටුණු අයුරු පෙන්වයි. එයින් කියවන්නාට හැඟෙනුයේ සතුටෙහි තාවකාලික බව යි. එ පමණකුදු නො වැ, සිය දූ ගේ හා ගඳඹා ගේ හා සබැඳියාව දැනැ-ගත් වරුණ රජ කොවින් කටයුතු කළ අයුරුත් පසු වැ ඉතා මොළොක් වූ අයුරුත් කිවියා පෙන්වා ඇති අයුරු බොහෝ වත්මන් වැඩිහිටියනට ඉඟියක් කරන්නා සේ යි. එ හෙයින් ඔහු තෝරා - ගත් කතා පුවත ගැනැ හෙනෙම පැසැසුම් ලැබියැ යුතු වන්නේ යි.

දැන් අපි විමසා බලමු එහි ඇති අරුත් රසය පිළිබැඳි වැ. පළමුවෙන් මැ අපට හැඟී - යනුයේ මෙහි සඳහන් වන සඳ දේව දක්ෂ වීණා කරුවකු බව යි. කිවියා ඒ අපට හඟවන්නේ වක් කියමන් කිහිපයෙකිනි.

"ගායක ලොවේ පෙළහර කොට
එකට පිඩු
සහවා සිටියි ඔහු වෙණ මැද
මිහිර වැඩු"

වීණාව මැද යමක් සඟවා ඇත්තේ යැ. ඒ සඟවා ඇත්තේ ගායක ලොවේ පෙළහර යි. මෙය 'වාදක ලොවේ' යැ යි කීවා නම් වඩාත් හොබනා සේ යි. එහෙත් වීණාවේ උදව්වෙන් වැයෙන ගීත රාවය ගැනැ මැ සිතා මෙය ලියැවෙන්නට ඇතැ යි සිතේ. මෙ කියමන කෙලෙසන වියරණ දෙසෙක් ද වේ. "ඔහු සිටියි" යනු යැ ඒ. ඇතැමුනට නම් මෙය නිවැරැදි සේ පෙනුණ ද වියරණය හදළවුනට එහි වරදක් ඇති බව අරුමයෙක් නො වේ! "හේ සිටියී" යනු යැ වියැ යුත්තේ.

"සිප ගත් සඳෙහි සිරි ඈ
නෙතඟින් වැකුණු
අඳුනක් වැන්න ඔහු මුව
දැලි රොද ලකුණු"

සඳ දේව ගේ මුහුණේ වූ දැලි රොද කිවියා දුටුවේ සිරිකත වැලැඳැ-ගත් විටැ වැකුණු අඳුනක් සේ යි. සිරි වැලැඳැ-ගත් බව කීමෙන් ඔහු දක්වන්නට තැත් කෙළේ සඳ දේව කෙරෙහි රැඳුණු වාසනාවත් බව යි.

ගඳඹා ගැනැ සඳහන් තව ද තැනෙකි මෙ:
"ගඳඹා යොවුන් වයසෙහි
පසු වන තරුණ
අවතාරය ද ගුත්තිල ඇදුරුගෙ මැරුණ"

මෙහි දී ගුත්තිල ඇදුරු ගේ අවතාරය යැ යි කීමෙන් කිවියා දක්වන්නට තැත් කෙළේ සඳ දේව ගේ සමත් බව යි. එහෙත් ඒ අතර මැ දෙස් කිහිපයක් සිදු වී ඇති බව පැනේ. පළමු කොටැ මැ "යොවුන් වයසෙහි පසු වන තරුණ ගඳඹා" යන්න ගෙනැ බලමු. තරුණයෝ මිසැ කවුරු යොවුන් වියෙහි පසු වෙත් ද? මෙහි තරුණ යැ යි කීම වැඩියෙකි. එසේ දක්වතොත් මහල්ලන් ද මෙ රටැ යොවුන් වියෙහි පසු වනු ඇතැ යි හැඟීමක් ඇති වියැ හැකි යැ. එ බඳු මැ

තැනෙකි "මැරුණ ගුත්තිල ඇදුරු ගෙ අවතාරය" යන්න. නො මැරී ද අවතාර කරන බවක් සිතීමට ඉඩ ඇත්තේ යි!

ගුත්තිල ඇදුරු ගොයුම් බෝසත් බව බුදු දහම අනු වැ පිළිගැනුණු මතයෙකි. බුදු වීමෙන් පසු යළි ලොවැ පහළ වීමෙක් නැති. එ බඳු උතුමකු ගේ තවත් අවතාරයක් වූ බව කීම ආගම් විරෝධි කියමනෙකි. එ හෙයින් දෙසක් ලෙස පැනේ.

සඳ දේව ගේ වීණා වාදනය කො තරම් මිහිරි වී දැ යි සිතා ගැනීමට හැකි වන තව ද තැනක් කිවියා ගෙනැ හැරැ-පා යි.

"මල් කම්මලේ නැත මී මැසි
බමර වැඩ
මොනරෙක් සිටියි නිසල ව
ගල් තලය උඩ
යනි අසු දෙ දෙන දූන්
කුස තණ පඳුරු මැඩ
සුළඟින් දූනෙයි ඇතක වේණ
වයන හඬ"

මෙහි ලා කවියා ගෙනැ ඇත්තේ ගුත්තිල පඬිහු ගේ වේණ වැයුමේ මිහිරියාව දක්වීමට වැත්තැවේ හිමි ගත් මඟ මැ යි. එහෙත් වෙනත් මුහුණුවරෙකිනි. පැසැසුම් කට යුතු යැ. මොනරා ද මී මැස්සෝ ද සිය කටයුතුවලින් වැළැකුණා හු යැ. කිමැ? සුළඟින් දූනෙන වේණ හඬ නිසා යි. අසුන් දෙ දෙනාට ද ඉක්මන් වූ සේ යි. හෙ ද වේණ හඬ එන දෙසට ළැහෙන රිසියෙනි.

"දියණිය කවු ද උයනෙහි
වේණ වයනු ඇසේ
නැඟ එ යි වියෝ ගීයක ඇති
මිහිරි රසේ"

"කවු ද උයනෙහි වේණ වයනු ඇසේ." මෙහි යෙදුණු 'කවුද' යන්න අවියත් පද-යෙකි. වරුණ රජු කී දැ දක්වීම සබා හුරු ලෙස දක්වන්නට ඒ යෙදූ බව යමකු කිවොත් ඒ මුසාවෙකි. අප එ සේ කියන්නේ ඊ ළඟ පෙළ බලා යැ.

"නැඟ එයි වියෝ ගීයක ඇති මිහිරි රසේ."

මෙය ලියැවී ඇත්තේ රජු කියූ වදන්වලින් යැ යි සිතියැ නො හැකි. "නැඟ එයි" ඇ විසින් නො වැ "නැඟැ එනවා" ඇ විසිනි එ සේ නම් සිටියැ යුත්තේ. එ හෙයින් පළමු පෙළේ 'කවුද' යන්නෙහි නොනිසියාව මැනැවින් පැහැදිලි යැ.

"සියුමැලි තරුණ ගංගාවෝ
යොවුන් කිති
ඇත් දත් වලින් තැනූ
වීණාවකින් දෙති"

"යොවුන් කිති" ඇත් දත් වීණාවෙකින් දෙන බව කීමෙන් කුමරියත් ගඳඹාත් අතරැ පැවැති සැබැඳියාව කිවියා අපට පෙන්වා දෙයි වක් කියමනක් මඟින්.

"ගංගා කුමරි වැළැපෙනු දූක කඳුළු පෙඟී" යනු මෙ මැ කව් පෙළේ එන පුදුම යෙදුමෙකි. "කඳුළු පෙඟී" යන්නෙන් කිවියා අදහස් කෙළේ කීමෙක් දැ යි සැක සහිත යැ. එයින් ඒ යෙදුම අරුත් සුන් බව පැනේ.

වියරණය ගැනැ කිවියා සැලැකිලිමත් වූ බවෙක් නො පැනේ. එයින් ඔහු ගේ පබඳ කෙලෙසී ඇති බව අමුතුවෙන් සඳහනු කිමැ? එ බඳු තැනෙකි මේ:

"තුඩු දෙති තරුණ පියයුරු ඉදිරියට නැඟී." පුදුම වියරණ නයෙකි! පියයුරු යනු සිරිරි කොටසක් නිසා පණවත් දැයක් ලෙස සැලැකුවා වත් ද අප කිවියා?

"ඈ මිදි වැලක් මෙනි ආලය
නමැති බිමෙ
රතු මිදි යුසට ඔහු ගේ
සිත් බඳුන නැමෙ"

ආලය බිමෙකි; එහි ඇති මිදි වැලෙකි ගංගාව. සඳ දේව ගේ සිත බඳුනක් සේ යි, කිවියා මෙහි සඳහන මිදි යුස කිමැ? අරුත් සුන් යෙදුමෙකි එ තන්හි දූ වූයේ. එ මතු දු නො වේ. වියරණය අතින් ද මේ දෙ පෙළේ

සඳෙස් තැනෙක් වේ. ''ඇ මිදි වැලක් මෙනි'' යනු යැ ඒ. ''ඕ මිදි වැලක් මෙනි'' යනු යැ වියැ යුත්තේ.

කිවියා අදහස් කළ දැයට වඩා වෙනස් යමක් වැටැහෙතොත් හෙ ද දෙසෙකි. එ බඳු තැනෙක් මේ කව් පෙළෙහි දු ඇසට ලක් වියැ.

''දියණිය සමඟ තෙද බල
යුතු වරුණ රදු
ඇවිදිති උයන් බිම තුරඟුන්
මතෙහි සුදු''

බැලූ බැල්මට මැ පැනෙන වියරණ දෙසෙක් මෙහි වේ. ''වරුණ රදු දියණිය සමඟ උයන් බිම ඇවිදිති'' යනු යැ ඒ. දෙවු විබෙදුවට සිටින්නවුනට ගුරු කම් ගන්නට සුදුසු වියරණ නයෙක් නම් නො වේ! උක්තය 'රදු' යනුයෙන් අනුක්තයෙන් තැබූ කිවියා පවතුව බුහු බසින් – 'ඇවිදිති යනුයෙන් තබා ඇත්තේ යැ. 'සමඟ' යන නිපාතය හා යෙදෙන පදය උක්තය නොවන බව කිවියා නො දත් සේ යි!

සුදු තුරඟුන් මතැ වරුණ රදු ඔහු ගේ දුව හා ඇවිදින බව කිවියා පවසයි. මේ සෙල්ලම කරන්නට ගියොත් කිසිවකු අමාරුවේ වැටෙන්නටත් පිළිවනි. තුරඟුන් මතැ ඇවිදිම යැ යි කී විටැ අප මනැසට නැඟුණේ ''සර්කස්''–(විනෝද වට) කාරයන් ගැනැ යි. කිවියා එ බන්දක් මෙහි අදහස් කළ හ යි සිතීම අමාරු යැ. එ හෙයින් ඒ සංදෙස් වන්නේ යි.

ගංගාව ගැනැ සඳහන් කැරෙන තව ද තැනෙකි මේ:

''දැහිඟුල් පටක වැද්දූ සක්
පෙති හංගා
සිනැහෙයි කුමරි – අසු යයි
දුහුවිලි නංගා''

කුමරිය සිනැහුණු' බව සඳහන් කරන කිවියා, ඉන් පසු අසු දුහුවිලි නංවා ගිය බව කියයි. එයට පෙර කියැවුණේ කුමරිය ඇඳැ-සිටි වත ගැනැ යැ. එක මැ කවියට සැබැඳියාව අඩු සිදුවීම් එක් කොටැ බැඳීම එ තරම් හොබනේ නො වේ.

ගංගාව ගේ හා සඳ දේව ගේ පෙම් පුවත හෙළි වූ අයුරු කිවියා දැක්වූ අයුරු නම් පැසැසුම් කටයුතු යැ. එහෙත් හෙ ද වියරණ දෙසෙකින් කෙලෙසී තිබීම දෙම්නස් කුරු යැ.

''අහසේ ඇත පියඹා යන
නමුදු ගිජු
ලිහිණියෙකු ගෙ නෙත ඇත
පරිසරෙහි රිජු''

– මෙහි උදු පරිසරය ලෙස ගත හැකි යැ ගංගාව ගේ සිත. එහි නොවක් බව මෙයින් පෙන්වන බවෙකි හැහෙනුයේ. රජු සමාන කැරුණේ ගිජු ලිහිණියකුට යැ. එයින් රජු ගේ දැඩි බවත් කිවියා ගේ අනුකම්පාව ගංගාව කෙරෙහි බවත් මැනැවින් පැහැදිලි වේ.

''රජු කිපිණි'' යැ යි කීමෙන් යැ වැකිය කෙලෙසුණේ. ''රජ කිපිණි'' යනු යැ වියැ යුතු.

''ගංගා සිතින් ගෙන, සුරතින්
වෙණ ගන්නා
රජ අණ පිරිදි දං ගෙඩියට
හිස දුන්නා''

කිවියාව පෙනෙන හොඳ තැනෙකි. දං ගෙඩියට හිස දෙන්නට සැරසෙන සඳ දේව-ගේ සුරතෙහි වෙණ නො වී යැ. එ නමුදු හෙතෙම සුරතින් ගන්නා වෙණ වෙනුවට අන් කිසිවක් සිතින් ගත්තේ යි. ඒ ගංගාව යි. අරුත් ඉදිරිපත් කිරිම සබැඳි වැ කිවියා තව පරිස්සම් වූවා නම් මුළු කව් පෙළ මැ උසස් පබඳෙකැ ගණයට වැටෙන්නට තුබුණු බව ඉහතැ දැක්වුණු කරුණුවලින් පැහැදිලි වනු ඇති.

මෙ කව් පෙළ ලිවීමේ දී නොයෙක් තැනට තිසි රස කිවියා -තු කළ සැටි

අපි දුන් සලකා බලමු. පළමුවෙන් මැ නියම රසයක් මතු වන තැනක් ලෙස පෙනෙන්නේ වරුණ රජු පිළිබඳ වැනුම කළ තැන යි. එයින් වරුණ රදු ගේ තෙද බල මැනැවින් දක්වේ. මතු වනුයේ විරු රසය යි.

"විනිවිද පෙනෙන නිල් පැ
සළුවෙන් ජංගා
රජ දූ ඉතා තරුණ ය; ඇගෙ නම ගංගා"

කියවන්නා තුළ සිරිහර රසය මතු කිරිමට කිවියා ගත් දුබුල් තැනෙකි මේ! පියා සමහ යන රජ දූ විනිවිද පෙනෙන සළු ඇඳ සිටි බව කිම පෙර දිග සිරිතට නොසරි යැ. ජංගා පෙනෙමින් තුබුණු බව කිමෙන් කිවියා ගේ අදහස වූයේ කිමෙක් ද? ඔහු සිරිහර රසයක් මතු කරන්නට සිතුවා නම් ඔහු ගේ තැත පලවත් නොවූ බව කිව හැකි.

"සියුමැලි තරුණ ගංගාවෝ
යොවුන් කිනි
ඇත් දත් වලින් තැනු
විණාවකින් දෙති"

මෙහි අපට පැනෙනුයේ සිරිහර රසය හරි හැටි මතු කළ තැනෙකි. යොවුන් කිනි දෙවුණේ ගංගාව විසිනි. විඳිනුයේ සඳ- දේව යි. ඔවුන් අතර වූ හැඟුම් මින් පළ යැ.

"ගංගා සිතින් ගෙන සුරතින්
වෙණ ගන්නා
රජ අණ පරිදි දං ගෙඩියට
හිස දුන්නා"

මෙයින් ඇති වනුයේ කරුණා රසය යි. මෙ තෙක් වරුණ රජ සබයේ සිත් ගත් ඒ සමත් තරුණ ගදඹා ආලය නිසා අසරණ වී. රජ අණට හේ නැමිණි. හිමි වූයේ මරණය යි.

"සඳ දේවයන් අමතා හද මැද ඉන්නා
කුමරිය සත් මහල් කවුළුව හැර පැන්නා"

දුන් ලඟ පිටැ සඳ දේවයෙක් නො වී. එහෙත් කුමරියගේ හද නමැති දෙවොලෙහි දෙවි රුවක් වූ බව පළමු වැ කියැවිණි. ඒ නො නැසිණි. එය අමතා යැ කුමරිය කවුළුවෙන් පැන්නේ. කරුණා රසයෙක් ඇති වේ. ඉහතැ දක්වුණු නිදසුන් දෙකෙන් රුදුරු රසය ද මතු වන බව පැනේ.

රජු ගේ කොව පහ වී සොහොන් කොත් නංවා ඒ පුදන්නට ඔහු සැලැසූ අයුරු කියැවෙන තැනැ ආලය පමණක් නොවැ දැඩි කොව ද සිඳෙන අයුරු දක්වේ. එයින් ලොවැ අනිස බව සිහියට නැගේ. එ විටැ ඇති වන්නේ සාන්ත රසයෙකි.

කිවියා ඔහු ගේ කතා වත ඉදිරි පත් කිරීමේ දී එය නොයෙක් උපමා මගින් අලංකාර කරන්නට තැත් කොටැ ඇත්තේ යැ.

"මැස්සකු දැලේ පැටලුණ
විට මකුළු අඩු
නටවන්නා වගෙයි තත්
මැද ඇඟිලි තුඩු"

වෙණ වැයුමේ දී ගදඹා ගේ ඇඟිලි තුඩු එහා මෙහා යන අයුරු දක්විමට කිවියා තෝරා- ගෙනැ ඇත්තේ කෙ බඳු උපමාවෙක් ද? මැස්සකු දැලේ පැටැලුණු කලැ මකුළු අඩු නැටැවීමට ඒ සමයා ඇත්තේ යැ. වෙණ වැයුම මිහිරි යැ. ගොදුරු අසු වූ මකුළුවා පිළිබඳ පුවත රුදුරු යැ. ඒ දෙක නො- සැමැයේ. බැහැරි විසින් ඒ සම බවක් පෙනුණ ද රස විසින් ගත් කලැ ඒ උපමාව නුසුදුසු යැ.

"සිප ගත් සඳෙහි සිරි ඇ
නෙතගින් වැකුණු
අඳුනක් වැන්න ඔහු මුව
දැළි රොද ලකුණු"

සඳ දේව ගේ මුවැ රැඳි දැළි රොද අඳුන් පැහැය ගති. ඒ අඳුන් ලද්දේ කෙසේ ද? සිරිකත සිපැ ගත් වේලෙහි ලැබිණි. යොවුන් වියේ පසු වුණු, වරුණ සබයේ සිත් ගත්, ගදඹා ගේ තතුවට ඒ ගැළපේ.

''රජ මාලිගය පිළිබඳ ගිරි
හිසින් නැග
ගීතය නමැති අම බිම යන
කසුන් ගඟ
හත් අට මසක් පසුවූ
ගමනකින් දිග
නැවතී සිටියි සඳ දෙව්
දළනිඳුන් ළඟ!''

රජ මාළිගය කඳු මුඳුනෙකි. ගීතය අමා බිමෙකි. ඒ දිගේ ගලා යන කසුන් ගඟෙකි. (ආලය යැ යි සිතියැ හැකි.) ඒ ගඟ හත් අට මසක් ගලා සඳ දේව නමැති සයුරට වැටිණි. මෙ ද, කවිය අලංකාර කරන්නට ගත් සපල තැනෙකි.

''දූ කුමරිය ගෙ ආලය දැක
කිපුණි රජු
නයෙකුට අසුව ගැලවේවි ද
කිකිළි බිජු''

රජ කිපිණි. කුමරිය ගේ ආලය හෙළි වීමෙනි. එහි පල කිවියා දැක්වූයේ කෙසේ ද? වක් කියමනෙකිනි. නයකුට අසු වූ කලැ කිකිළි බිජුවලට අත් වන ඉරණම එහි ලා ද වූ බව කියැවිණි. නයා නම් වරුණ රජ යැ. කිකිළි බිජු මොවුන් ගේ ආලය යි. මෙයින් පෙනෙනුයේ රජු ඉදිරියේ ඔවුන් ගේ ආලය කො තරම් අසරණ වි ද යන්න යි.

එළි වැළ යොදන්නට ගොස් පබඳ කෙලෙසූ තැන් වේ. ඉහත දැක්වුණු ''.........කිපුණි රජු'' යන තැනැ රජු ලෙස ගැනුණේ එළිය රැක්ම සඳහා බව පෙනේ. දෙසෙකි.

''ගඳබා යොවුන් වයසෙහි
පසු වන තරුණ
අවතාරය ද ගුත්තිල ඇදුරු ගෙ
මැරුණ''

'තරුණ', 'මැරුණ' ඈ වදන් නිරරුත් වැ ද මෙහි යොදූ ඇත්තේ එළි වැළ ගන්නා අදහසින් බව සිතියැ හැකි යැ. මෙසේ කිරීමෙන් ඔහු පබඳ කෙලෙසූ බව සිතේ.

''විනිවිද පෙනෙන නිල් පැ සළුවෙන්
ජංගා''

සළුව විනිවිද කොටැ - ගෙනැ ජංගා පෙනුණු බව කියන්නට ඇත්තේ ද එළි වැළ සඳහා 'ජංගා' යන්න ගන්නට යැ යි සිතේ. එයින් එහි රසයට හානි වූ වග අප විසින් ඉහතැ දැක්විණි.

සඳ දේවත් ගංගාත් හඳුන්වන තන්හි එක් තැනෙකැ එක් බස් ද තව තැනෙකැ බුහු බස ද කළවමේ යෙදීම මෙහි දක්නට ලැබෙන පද දෙසෙකි.

මෙම කව් පෙළ පොදුවේ ගත් කලැ එහි කතා වතෙහි වන්මන් සමාජයට ගුරු කම් ගත හැකි බොහෝ කරුණු ගැප් වී ඇති බව පැනේ. හැකි තරම උසස් අයුරින් ඒ ඉදිරි පත් කිරීමට කිවියා තැත් කළ නමුදු ඔහු ගේ පතළ කිවියාවට තරම් නො වන ඇතැම් දෙස් එහි වැදූ-ගැන්ම දෙමිනසට කරුණි.

(දිගට පළ වෙයි.)

[පොදු සහතික පත්, සරසවි පිවිසුම ඈ සෝදිසි-වලට සැරැසෙන්නවුනට මෙ ලිපි පෙළ පලවත් වෙති යි සිතමු.

-සකසු]

* * * *

'නිධීනංව පවත්තාරං — යං පස්සෙ වජ්ජදස්සිනං
නිග්ගය්හ වාදිං මෙධාවිං — තාදිසං පණ්ඩිතං භජෙ
තාදිසං භජමානස්ස — සෙය්‍යො හොති න පාපියො'

[දෙස් දිස්නාවූ නිගන්නාවූ — නැණැත්තා නිදනක් රැපැ
කියන්නක්හු සෙ දක්නාවූ — පඩුවා ඇසුරු කරවු
එ වැන්නන් සෙවුනාවූ සත් — හට සෙත් මුත් විපත් නො වෙ.]

— ධම්මපදය, පණ්ඩිතවග්ග.

මල් සර පහර

සඳදස් කෝපරහේවා

සර සවි දෙවිය වරමින් මා මනස [1]සරා
සර සත, හුරු අයුරු නැහි නත් හැඟුම් [2]සරා
සර ණෙකැ සිහිය මෙමෙහෙයා
රසයෙකින් [3]සරා
[4]සර ලූ අයුරු ඇසිරි යි එ සුරු පන්සරා!

සර වූවෙකැ නැඟී එ නිසා දිනෙකැ වෙසක්
සර නට වදිත, පෙදෙසෙකැ පසවි
සැර පසක්
සර දී නැඟෙත, දුටුවෙමි
හොඳට පල පසක්.
සර ණ යි ම-හට බුදු හිමියෙනි
තිලෝ ඇසක්.

වෙයින්[5] දිවෙන සිත් අසු දකැ
නොමඳ බියේ
අ යි න් වෙමින් මෙන්
සරවුව කිම ද ගියේ?
සෙයින්[6] හැදිනැ-ගත්
සැටියෙකි රිය ද ළයේ
එ යි න් උපන් නත් අරමුණු පිය ද පියේ?

සි රි ය ක් බලනුවට මලවිය එවා රිය
සි රි ත ක් පරිදි තැනකට අළ සවාරිය
සි රි ම ල් රුකේ ලක් කළ මල් කුමාරිය
සි රි ම ල් පලිනි පළ කළ යෙහෙ එ කාරිය.

තුන් මඟුලක් මැ සිදු වූ ඒ වෙසක් දිනේ
තුන් දෙර පහන් කොටැ
මඳකට දෙසත් මෙනේ
සත් හිඳුවනුව ලද වර, මල් පසක් අනේ
සුන් කැරැපියත නව මඟුලෙකැ
වෙසක් දිනේ

මුහුදු සුළඟ පිසැ-ගෙන වත් තරහ අගින්
පුබුදු අනඟ මඟුලෙකැ රහ කියන රඟින්
සුමුදු විහඟ රැවු මුසු වියැ නිවෙසැ ළඟින්.
එබඳු වසඟ ගී නො ගැයේ සගයු මඟින්.

මඳ හිරු රැස් පැහැය අරුණින් රැඳුණු වලා
මඳ මඳ පැ පැ සේ, ඔබ මත් හසර බලා
මඳ මත් ගතැ එතුණු සාරිය රනිනි දුලා.
මඳ සන් කෙහෙලි ලෙස ලෙළ
දිනි මිහිර ගලා.

පල බර නෙරළු තුරු පෙළ
ලයහුරු වැ වැනේ.
පළු පළු උලැහි සිඳු. රළ
වෙරළ සිපැ තෙනේ.
පල රස උරන කොවුලකු
මුවිනි තනු නැනේ.
පළ වන මෙ හැම කරුණින්
සුබ ලකුණු පෙනේ.

* * *

ඒකං වස්තුං ද්විධා කර්තුං
බහවඃ සන්ති ධන්විනඃ
එකෝහි මාර ධන්වී සෝ
ද්වයෝ'රෛක්‍යං කරෝති යඃ

එකක් දෙකක් කිරීමේ වත්
දුනුවාවෝ ලොවේ බොහෝ
දෙකක් එක කිරීමේ වත්
දුනුවා මල්සරා යැ මේ.

1 — විල
2 — පියුම
3 — 'සරාගී'
4 — හඬ දී
5 — වේගයෙන්
6 — 'චේතනා'

බියකුරු ඉදිරිය

විලියම් රාමනායක

"ජාතියෙකැ සිතුම් මාලාව සාහිත්‍යය යි. එ මහින් ජාතියේ තතු පාඨකයා තුළැ මැවී පෙනෙයි." මේ කියන්නේ අද සමාජය ගැනැ අද පාඨකයාට නො වේ.; මෙ සමයේ ලියැවෙන පතෙකින් පොතෙකින් මත්තේ එන පාඨකයා අද සමාජය අඳුනා-ගන්නා සැටි යැ ඒ. හැම විටැ මැ දියුණු ජාතින් පසු පස යන සිංහලයෝ අපේ පැරැණියන් ගේ වැඩ ගැනැ-ඇඹූ පිළිම-ඇඳුණු සිතුවම්, කැණූ වැව් තැනූ වෙහෙර, ලියූ පත් පොත්, නැංවූ බළ කොටු මේ ඈ ගැනැ-දැපෙති, පිපෙති. අපට එ සේ දැපෙන්නට පිපෙන්නට හැකි වූයේ ඔවුන් සතු වැ පැවැති කලා කුසලතාව නිසා යැ. ඔවුන් ගේ ඒ කැරුම් ගැනැ දැපෙන අතරැ මැ මත්තේ එන අයට අප ගැනැ දැපෙන්නට පිපෙන්නට හැකි වන සේ කටයුතු කළ යුත්තෝ වම්හ අපි. නැති නම් අනාගත පරපුර අපට හවනු එකනි. මෙහි දි වෙසෙස් තැනක් දි සඳහන් කළ යුත්තේ සිංහල සාහිත්‍යය ගැනැ යි.

විදූසක්විති, පැරැකුම්බා, ගුරුළු ගෝමි, සිරි රහල්, කුමරතුඟු, වැනි පඬිවරුන් ලාභාපේක්ෂාවෙන් තොර වැ තමන් ගෙත් ඉටු වියැ යුතු යුතු කමක් ලෙස සිංහල භාෂා සාහිත්‍යයට නොනස්නා සේවාවක් කළ හ. ඒ ගැනැ වාද නැති. එහෙත් මැතෙකැ දී අහඹුවෙන් සාහිත උයනට කඩා - වැදුණු, නොදන්නා කම මැ දන්නා බව කැරැ - ගත්, තම ගැත්තන් ගේ පන්දම් එළියෙන් බැබැළී, ඔවුනට මැ පමණක් සාහිත්‍ය විචාරක සක්-විත්තන් වී සිටින පිරිස ගැනැ හෙළයට ළැදි කා ගේත් විමැසුම ලක් වේ වා; මොවුනට හෙළ බසේ අකුරු වැඩී ලූ. එ සේ නම් සරි ලන හෝඩියක් සකස් නොකරන්නේ ඇයි?

දිවංගත කුමරතුඟු මුනිදස්හු "තරු අකුරු වැළ" නමින් ඕනෑ මැ ජාතියකට ගැළැපෙන අකුරු වැළක් පෑ හ. එහෙත් එයින් වැඩ ගත්තේ නැති. ඔවුන් එ තරම් පෙළ-හරක් පැව ද, හෙළ බසේ අකුරු වැඩී යැ යි බිරුසන් දුන්නේ නැති.

මිය ගිය අගමැති බංඩාරනායකයෝ වැළැලී-ගිය සිංහල සංස්කෘතිය පණ ගැන්වීමට 'සංස්කෘතික' අමාත්‍යාංශයක් පිහිටැවූ හ. එහෙත් මැතෙකැ දී පුවත් පතෙකැ පළ වූ පරිදි එය දැන් "අවමංගල්‍යාධාර" අමාත්‍යාං-ශයක් බවට පත් වී ඇති. හැම වර්ෂයෙකැ මැ හොඳ මැ සිංහල සාහිත්‍ය කෘතියකට තෑගි පිරිනැමීම සිරිත යැ. මේ දක්වා ඒ තෑගි පිරිනැමුණු පොත් ගැනැ විමැසිලි ඇසින් යුතු වැ කියවා බැලුවොත් එවායින් කීයක් තෑගි ලැබියැ යුතු පොත් දැ යි වැටැ-හෙනු ඇති.

සිංහල කතා කරන්නට නොහැකි බව සාහිත්‍යයේ ලකුණක් වශයෙන් ගැනුණු කලෙක් අපට වියැ. එහෙත් එය අවසන් යැ. දැන් උදා වී ඇත්තේ එයට වඩා දරුණු යුගයෙකි. සිංහලය හරි හැටි ලියන්නට නොදැනීම තමා අද ඇති ලොකු මැ සාහිත්‍ය සුදුසු කම.

මෙයට ටික කලෙකට පෙරැ දී සාහිත්‍යයට වැලැඳුණු පිළිලය "නිසඳැස යි." අප රටෙ ජාතික ධනය වශයෙන් සලැකියැ හැකි උපාධිධරයන් බිහි කරන ලක් සරසවියෙනි එය බිහි වූයේ. සිංහල ජාතියේ, සාහිත්‍යයේ ඉදිරි ගමන සරසවිය සතු යැ. එහෙත් අද එයින් ලැබෙනුයේ ඉදිරි ගමනට රුකුල් නො වැ අකුල් යැ. සමහරු "මස් ලේ නැති

ඇට'' ලෙවකමින්'' ''නිසඳැසක්'' ඇරැ පැ හ. කුණු හරුප එ සේ තමන් ලිවත් කිම? එහෙත් මෙ පහත් රසයෙන් යුත් පොත් උසස් විභාගයනට නියම කිරිම කො තරම් දීන ක්‍රියාවෙක් ද? ඒ තමා ජාතික විපත!

වරක් උසස් විභාගයන්ට නියම වූ පොතෙකි ''යලි උපන්නෙමි'' යන්න. මෙහි ඇතුළත් ඇතැම් කොටස් කො තරම් ''තාත්ත්වික-ද'' යි කියතොත් නිදසුන් විසින් වත් ගෙනැහැරැ පැමට අප හැදීම හරස් වෙයි. මෙහි ඇති ඇතැම් කොටස් දරුවනට තේරුම් කැරැදියැ යුත්තේ කෙසේ ද යනු විමතියෙකි. ඇතැම් තැනෙකැ සිය මව ගැනැ පවා ලියැවුණු දේ විමසන විට ඇති වනුයේ සංවේග ජනක හැඟීමෙකි. එය ''මව'' යන උතුම් නමට කළ නින්දවෙකි! ශිෂ්ට ලෝකයාට කළ සමච්චලයෙකි!

වැඩිහිටි ගැහැනියක දිනක් පන්සලෙකැ බුදු පිළිමයෙකැ සිරි පතුල් පිරිමදිමින් කඳුළු සැලූ බවක් ද ඒ කතු තුමා මැ පවසයි. මදැයි අප්පේ, අපේ උසස් සාහිත්‍යධරයන් ගෙන් බුදු පිළිමයට ලැබෙන ගරු සැලැකිලි! බුදුන් කිතුන් ඇ ආගම් කතුවරයන් ගේ පිළිම ඇදා -ගත්තේ නැති වැ ඔය ලියන කුණු හරුප ලියන්නට බැරි ද? එතෙකට බුදුන් වහන්සේට වත් සලකන්නේ නැති 'නිර්භීත' ලේඛකයන් වන්නේ කෙසේ ද?

ඕනැ මැ කුණුහරුපයක් ලියා මුදල් උපයා-ගන්නාට අපට කම් කිම? එහෙත් ''යලි උපන්නෙමි'' ''හෙවනැල්ල'' ''මස් ලේ නැති ඇට'' ''කරුමක්කාරයෝ'' ''අබිනික්මන'' ''අමල්බිසෝ'' මේ ඈ පොත් සරසවි සිසුනට වනපොත් කැරැවීමෙන් හා ඒවායේ ගුණ වැනෙන පිළිතුරු ලැබෙන ලෙස අනිවාර්ය පැනයක් යෙදීමෙන් හෝ සරසවි ඇදුරන් බලාපොරොත්තු වන්නේ කිමෙක් ද? මෙ නිසා ඉදිරිය බියකරු නො වේ ද? බුදු පිළිමයේ දෙ පතුල් සිපැගෙනැ ඇඬීම, මව ගේ දිය රෙද්දෙන් ඇතුළත කොටස, කෙළි කොලු වන් කැසිකිළි තුළැ දි ඔවුන් ගේ මොනවා දෝ බලාගැනීම මේ ඈ කොටස් අඩංගු පොත් ඇත්තෙන් මැ වනපොත් කළ යුතු නේ ද? ඉතින් සරසවි සිසුන් අවිනය ලෙස හැසිරීම පුදුම ද?

තමාට හිතෙන දෙය එ ලෙස මැ ලිවීම ව ඉඩ ඇතැ යි මේ ''උපදංශ'' පොත් විචාරන ඇත්තන් ගේ හැඟුම යි. අපූරු යි! ශ්‍රෙෂ්ඨ යි! එහෙත් අපට නිදහස ලැබුණා කියා අපේ හිතේ හැටියට නිරුවතින් මහ මඟ බැසැ යන්නටත් අපට අවසර ලැබේ ද? එ හෙයින් ජාතියේ නාමයෙන් අප මහජන රජයේ ''සාංස්කෘතික'' අමාත්‍යාංශයෙන් හෝ අධ්‍යා-පන අමාත්‍යාංශයෙන් හෝ ඉල්ලා - සිටින්නේ සරසවියේ පස්සා පැත්තෙන් බිහි වන මේ පත්පොත් ගැනැ විමැසිලිමත් වන ලෙස යි. එය ජාතියට, ආගමයට, භාෂාවට, අනාගත පරපුරට කරන සේවාවෙකි. ඉතා සුළු දෙයකට පවා ''කොමිෂන්'' පත් කරන සර්වසාධාරණ අප ගේ රජය මේ භයානක විපත ගැනැ නො ඇසූ කන් වැ නොදුටු නෙත් වැ සිටීම ඇත්තෙන් මැ කනගාටුවට කරුණෙකි.

'ඉදිරියට මැ යෙති ලොවැ අන් දන මෙ කලා
ඇදිරියෙහි ලෙසින් අපි යමු මැදිරි බලා'

— කුමර පැදි සගනුව

පහදුව

1. ගුරු දෙවි කුමරතුඟු මුනිදසුන් නිසා ඉතා පළ වූ වදනෙකි 'විවරණය' යන්න ර. තෙන්නකෝන්, අමරසිරි ගුණවඩු ඈ වියත්හු ද විවරණ යන්න යොදති. එහෙත් කොවුල් සඳෙසට අටුවාවක් සපයන අලව්ඉසි සැබිහෙළ සූරිහු 'කොවුල් විවරනය' යනු යොදති. මේ විවරණය, විවරනය යන දෙකෙන් කිමෙක් ද නිවැරදි?

සිරි දෙවනා

ගාල්ලේ, කන්දේවත්ත.

[විවරණය, විවරනය යන දෙක මැ නිවැරදි යැ! විවරණ යන සකු නමු පියෙවිය සිංහල විබත් ගැන්වීමෙන් (විවරණ + අ) විවරණය යනු ලැබේ. විවර යන හෙළු ද (ධාතු) පියෙවිය කරණ කරු (කරණ කාරක) න පස ගැන්මෙන් සිදු වන නමු කිරිය (නාම ක්‍රියාව) විවරන වෙයි. විවර + න = විවරන = විවරන + අ = විවරනය; එයින් විවරා නු යි—විවරන කරා නු යි—විවරන නම්. බලනය, දකිනය, ලියනය, කපනය ඈ ද මෙ බඳු අනෙක් පද යි. සකුයෙන් සිංහලයෙහි ගැන්වෙන සිප් වදන් බසට බරවා බඳු හෙයින් ද, හෙළ කිරිය මුලින් තැනෙන වදන් මැ වැඩ ගැන්ම අතින් නැමියායෙන් වැඩිතර හෙයින් ද පසු කලෙකැ කව්සිළුමිණ විවරුව යන ඈ තන්හි ගුරු දෙවි කුමරතුඟු මුනිදස්හු මැ විවරුව යැ යි යොද විවර දයුව පණ ගැන්වූ හ. එ හෙයින් විවරණය යන බරවා වදනට වඩා විවරනය යන හෙළ වදන මැ නිසිතර බව අප ගේ ද හැඟුම යි.

—සකසු.]

2. කෙනෙක් 'ආෂාඪ' සන සකු වදනින් සිංහල 'ඇසළ' යනු ආ සේ සලකති. 'ඇසළ' යන්නට ඔබ දක්වන නිපැදියාව කිම?

—කො. පියදස්

මතුගමැ, නාරාවිලැ, අබාරද පිරුවන.

[ඔබ ගේ පැනයට පිළිතුරු එඩියෙහි 128 පිටුයෙහි එයි.—සකසු]

3. ගිය කලබෙහි 'පහදුයෙහි' (K. M. P.) රාජරත්නයන් ගේ ගෙයි නමෙහි එන කෝනාර යන්න හුදු හෙළ වදනක් බවත් එය ඇදීමෙහි 'නා' පවතුව (ධාතුව) ඇසුරින් වූවක් බවත් දක්වීණි. මේ නා පවතුයෙන් නිපන් තව ද වදන් ලෙස නාල, නහර, නදී, නාකු, නාවර, ඉනා, තම්මන්නා ඈ දක්වූවා මිසැ එහි නිපැදීයා හෙළි කැරුණේ නො වෙ. මෙ කලබින් එ වදන්හි නිපැදීයා හෙළි කරන්නැ.

—කො. පියදස්

[**නාල** - ඇදීම ඇත්තේ නාල යි. නා + ල = නාල. මෙහි ල කිරියදුනු (කෘදන්ත) නමු පස (ප්‍රත්‍යයය) යි. ඒ ඇති අරුත (අස්ත්‍යර්ථය) හඟවයි.

බය ඇත්තේ (බය ඇති තැනැත්තා) යැ යන අරුත් ඇති 'බාල' යනු දු මෙ බඳු මැ නිපැදියාව ඇති තව පදයෙකි. බා + ල = බාල, අඩල (අඩ + ල), වීයල[1] (විය + ල) බකල (බක + ල), හියල[2] (හිය + ල) ඈ තන්හි වනුයේ ද මේ ල පස යි.

නහර - ඇදෙන බහන් (රැහැන්) යනු යැ. අරුත. නා + හර = නහර. මුතු හර (මුතු වැල) යන තන්හි හර යන්න ද නහර යන තන්හි හර යන්න මැ යැ.

නදී - නා + දී = නදී. ඇදෙන දිය යැ නදී නම්. මෙහි දී යනු දිය හඟවයි, දී + අ = දිය.

නාකු - නා + නු = නාකු. බලනු (බැලීම), කපනු (කැපීම) ඈ තන්හි පෙනෙන භව් පසැ නු යැ මෙහි දු ඇත්තේ. ඇදෙන බව යැ නාකු නම්.

නාවර - ධුර නම් තකුව යි. විය පත් තකුව ඇක්තේ වියවර = වැවර වෙයි. නා හෙවත්

---

1. වියගහ. 2. හිස් (කුහර) බව.

ඇදෙන තතු ඇත්තේ නාවර යැ. 'මේ කොල්ලා ගේ මූණෙ නාවර බෙරිලා' යනු අදත් වහර යි.

ඉනා – ඉතා අදින්නේ ඉනා යැ. අනුන් වසඟ කිරීමෙහි හෙවත් වෙතට තදින් ඇදගැන්මෙහි යොදන මතුරු ඔසු ඈ යැ ඉනා නමින් ගැනෙනුයේ. ඉනා – සිත් ඇදගැනීමෙහි (වසඟයෙහි) දයුව මෙ සේ වරනැඟෙයි.

ඉනා – ඉනාති – ඉනි – ඉනූ.

නිද – කුමරිය සලෙළුන් මත් ඉනයි (වසඟ කෙරෙයි).

තම්මන්නාව – ජන රැස පෙරට අදින හෙයින්, මෙහෙයන හෙයින් එ රැසේ දෙටුවා ද නා (සකු. නායක) වෙයි. නාවා ගේ ගර (ගෙය) වූයේ නගර (නා + ගර) යි. මේ ඉපැරැණි හෙළ නගර නම් කිරීම නාවා ගේ නමින් මැ වූ සැටියෙකි. මනු නම් නාවා වූයේ මනු + නාර = මන්නාර (මන්නාරම) යි. පුලත් (පුලස්ති) නම් නාවා වූයේ පුලත්නාරු = පුලන්නාරු = පුලන්නරු = පොලොන්නරු වෙයි. මේ නාර, නාරු නරු, නොරු යන සැටියට වඩා අමුතු අනක් සැටියෙකින් ද නුවර හැඳින්වුණු බවට නිදසුනෙකි තම්මන්නා යන්න. නාවා වසන තැන නාව යි. 'තම්මන් නම කිමෙක් ද? ඒ නාවා ගේ නම වියැ හැකි. කුවාණිය රැජන වූයේ තම්මන්නාව පියෙසේ යැ. ඇතැම් විටැ මෙ කියන තම්මන් නම් නාවා ඇගේ පරපුරේ මුත්තා කෙනකු වනු නොබැරි යැ. පසු කලෙකැ මේ තම්මන්නා යනු පෙළ බසට පෙරැළීමෙන් නිපන්නෙකි තම්බපණ්ණි යන්න. එහි මැ සකු පෙරැළිය තාම්‍රපර්ණී යැ. හෙළ ගම් නම් ඈ පර බසට පෙරැළීමෙ දී එහි මුල් අරුත් අගළට පෙරැළුණු සැටි ඒ පෙරැළි බලන කලැ මැනැවින් පැහැදිලි යැ. දඹදෙණි = ජම්බුද්‍රෝණී, මහවිලි = මහාවාලුකා බෙත්ගම = හෙට්ටගාම = හල්කොළ = හාලකෝළ ඈ විමසන්නැ.

—සකසු

4. කොපොලු යන්නෙන් ගොබලු වී ද, 'ක' හට 'ග' හා 'ප' හට 'බ' හා වීමෙන්? කොලු යන්නෙහි නිපැදියාව කිම?

—කො. පියදස්

[කොපුල් යනු එකෙකි. ගොබලු යනු අනෙකෙකි. කොපු මැ කොපුල යැ. එ මැ කොපොල, කොපොල් (සකු. කපෝල) වෙයි. කොපු, කොපුලු වූ තන්හි 'ලු' සියත් නම්දුනු (ස්වාර්ථ තද්ධිත) පස යි. මහ මැ මහලු ඈ තන්හි දූ මේ සියත් නම්දුනු 'ලු' පස පෙනේ.

ගොබලු නම් ගොබ පලු යි. ගොබ + පලු = ගොබලු = ගොබොලු, 'ඇහෙහි පලු නැඟෙනවා' වැනි තන්හි දූ පලු පෙනේ, පල නම් ගෙඩි යි, පලු නම් කුඩා ගෙඩි යි. ගොබයෙහි එන කුඩා ගෙඩි ගොබලු යි.

කොලු – කො මැ කොලු යි. කො + ලු = කොලු. මෙහිත් 'ලු' පස මහ මැ මහලු යි කී තන්හි සේ සියත් නම්දුනු පස යි. කොලු යන්නෙහි අරුත කුඩාවා – පොඩි එකා – යන්න යි.

—සකසු]

5. තරඟ යනු වූයේ 'තර' ගෙවා-යැමෙහි පවතුව හා 'ග'– ගමන්හි පවතුව හා එක් වීමෙන් ද?

—කො. පියදස්

[නො වේ. 'තර' පසු–බැස්වීමෙහි පවතුව හා 'ග' ගමන්හි පවතුව හා එක් වීමෙනි. ගමනෙහි ලා වන පසු බැස්වීම යි පෙර කලැ තරග නමින් ගැනුණේ. දිවුම් තරගය මැ මුලැ දී තරග නමින් ගැනුණු සේ ද පසු වැ ඒ දිනුම් පැරැදුම් ඇති හැම කටයුත්තෙකැ මැ ගැනුණු සේ ද පෙනේ.

මුහුදු රළ තරඟ නමින් ගැනෙනුයේ ද එකකට එකක් පසු බස්වා ගමනෙහි යෙදෙන කරුණිනි. තර ගමන් ඇතියේ තර + ග = තරග = තරඟ.

—සකසු]

6. සකසුවාණෙනි,

පහතැ පෙනෙන ඉංගිරිසි වැකියට මගේ මැ සිංහල පෙරළියෙක් ද මෙ හා ඇති.

'Surveying as practised by civil Engineers usually has one or the other, of two objects in view.'

'සිවිල් ඉංජිනේරුවන් විසින් රක්සාවක් වසයෙන් පළ පුරුදු කරන ලද පරිදි මැනීම වූකලී කරුණු දෙකකින් එකක් හෝ අනෙක හෝ අරමුණු කොට ඇත.'

'මගේ මේ පෙරළියෙහි වරදෙක් වේ ද? වේ නම් ඒ දක්වන්නැ. වඩා මැ හොඳ පෙරළියක් ද දක්වන්නැ.

(S) ධර්මවර්ධන

ගල්කිස්සේ, නැදුන් උයන.

[ඔබේ පෙරළියෙහි ඇත්තේ පහසුයෙන් සකසාගත හැකි සුළු වැරදි කිහිපයෙකි. Surveying යන්නට මැනීම යැ යි කියතොත් Measure යන්නට දෙන්නේ කවර වදන ද? ඉංගිරිසියෙහි Survey යන කිරිය පදයට අරුතින් ගැළැපෙනුයේ මිනුම් ඈ ඉක්සන (බලන) අරුත්හි වූ මිනික්සු[4] (මිනි + ඉක්සු; මැනෙනුයේ - මැනියැ යුතු වූයේ මන් + ඉ = මැනි = මිනි) යන්න යි.

Practised යන්නට 'රස්සාවක් වසයෙන් පළ පුරුදු කරන ලද' යනු ද වැල් වටාරයෙකි. එ සේ කලැ Practice, Practitioner ඈ ඉන් වන්නේ කෙසේ ද? ඉංගිරිසියෙහි සේ මැ සිංහලයෙහි ද අපේ මැ කිරිය මුලෙකින් මේ වදන තනාගත හොත් එයට නැමියාව නිකම් මැ එයි. මනා වැ හැසිරැවීම යන අරුත් ඇති ප + හසුරු[5] (= පහසුරු) යන කිරිය මුල එහි ලා අපි වැඩට යොදමු.

ඉංජිනේරු යන්නට ද ඉදිකුරු (ඉදිකරනුයේ) යන කිරිය මුලෙන් තැනෙන ඉදිකුරු යන්න මැ ගැනීමෙන් ඉදිකුරුවමෙහි ගැනෙන වදන් පෙළ ද නැමියායෙන් යුතු වැ මැ තැනෙයි. මේ ඉදිකුරු යන වදන වැඩට ගන්නට පළමු අප සැලැකියැ යුතු තව ද කරුණෙකි. එ නම් ඉංගිරිසියෙහි ඔසවන, තනන, ගොඩ-නඟන අරුත් ඇති Erect යන කිරිය මුලින් නිපැයෙන Erector යන්නට අප දෙන්නේ කවර වදන ද යන්න යි. එය ඉදිකුරු යන්නට මැ ඉතා ළඟින් බැඳෙන අරුත් ඇති වදනක් හෙයිනි. නැඟුම යන අරුත් යුතු නඟ පවතුවට උඩ, ඉහළ යන අරුත් ඇති උ උපසග ඇදීමෙන් තැනෙන උ-නඟ[6] කිරිය මුලින් ඒ වදන් වැළ තනාගත හැකි වෙයි.

මෙ කරුණු සිහියට ගෙනැ ඒ ඉංගිරිසි වැකියට අප දෙන මේ පෙරළිය සුදුසු දැ යි සලකා බැලුව මැනැවි.

'සිවිල් ඉදිකුරුවන් විසින් පැහැසිරුණු මිනික්සුව, සැමැනි විසින් දෙ අරමුණෙකැ එකක් හෝ අනෙක හෝ ලක් කොටැ ඇත්තෙත් යැ.'

—සකසු]

7. 'වෙන කිසිවකු නැති නම් ඒ වෙනුවට මම එමි.' වෙන කිසිවෙක් නැති නම් ඒ වෙනුවට මම එමි.'

මේ වැකි දෙකෙන් කිමෙක් ද නිවැරැදි?

අමරා දත්තනාරායන

මිරිහාන.

[වෙන කිසිවෙක් නැති නම්......යනු යැ නිවැරැදි. 'වෙන කිසිවෙක් නැති (වේ) නම්' යනුයෙන් අරුත් ගත යුතු හෙයිනි. 'වේ' යන පවසුයෙහි (ආඛ්‍යාතයෙහි) පැවැසිය (උක්තය) 'කිසිවෙක්' යනුයෙනි සිටියැ යුතු. 'නැති' යනු මෙහි පුරුව (පූරකය) යි.

'රජෙක් නම් මෙ මැ යැ යි ලොවැ තමන් නම් කියැවූ, රුපු (සතුරා) රජෙක් [වේ] නම්

4. මිනික්සා-මිනික්සති-මිනික්සී-මිනික්සු

5. පැහැසිරේ පැහැසිරෙති-පැහැසිරිණි (පැහැසිරි)-පැහැසුරුණු (පැහැසිරි)

6. උනඟා-උනඟති-ඉනැඟී-ඉනැඟු.

[ඔහු] නොතැබූ, බඹදත් නම් රජෙක් වී යැ' යනා ගුත්තිල වැකිය ද මෙහි ලා සිහි කරනු වටී.

—සකසු]

8. ඒ වැඩය කෙළේ තෝ යැ,
ඒ වැඩය කෙළේ මම යැ,
ඈ වැරැදි බවත්
ඒ වැඩය කෙළෙහි තෝ යැ,
ඒ වැඩය කෙළෙම් මම යැ,

ඈ නිවැරැදි බවත් ගිය කලබෙහි පහදු-යෙන පළ කරන උණුවටුනෝ දූ. දූ. න. වීරකෝන්හු මෙ ගැනැ එඩිය කියවන්නන් ගේ මතය විමසති. මගේ මතය මේ වෙයි. කවර වැකියක් වුව ද වැකි විබෙදුයෙහි (වාක්‍ය විග්‍රහයෙහි) යෙදියැ හැකි වියැ යුතු. එ කලැ ඒ වැඩය කෙළෙහි තෝ යැ යන වැකියෙහි පැවැසිය (උක්තය) කිමෙක් ද? කෙළෙහි යන්න යි. ඒ වැඩය කෙළෙම් මම යැ යන වැකියෙහි පැවැසිය කෙළෙම් යන්න යි. පිළිවෙළින් දෙ වැකියෙහි පුරුව තෝ, මම යන විසින් ද බැහැරින් ගත යුතු පවසු (ආඛ්‍යාත) පද වෙහි, වෙමි යන විසින් ද සිටී.

වැකියෙකැ 'පවසුව(උක්තය) හැම විටැ මැ පෙර විඛත් ගන්නා හෙයින් ඒ නමු(නාම) පදයක් වියැ යුතු. එහෙත් කෙළෙහි, කෙළෙම් යනුත් නමු පද ද?

මෙන්න මේ කරුණින් ඒ වැඩය කළ තැනැත්තේ යන අරුත් ඇති කෙළේ යනු මැ පැවැසිය(උක්තය) සේ යෙදුණු ඒ වැඩය කෙළේ මම යැ යන වැකිය මැ නිවැරැදි බව යි මගේ හැඟීම. මෙ ගැනැ එඩිය සකසු-වාණන් ගේ හැඟීම කිම?

—සඳසොමි ජයකුරු

කොළොඹ.

[වියතාණෙනි, අපි වරද දූනැ දූනැ ගත් මතයෙහි මැ එල්බැ සිටුනා ගණයේ නො වම්හ. අප වරක් කී දූය වරද සේ අපට ද හැඟීගිය වහා මැ නිවරද පිළිගැනීමට අප ගේ මැළි කමෙක් නැති.

අප ද කලින් ගත්තේ ඔබ ගේ මතය මැ යි. වැකියෙකැ පවසුව(උක්තය) නමුවක් වියැ යුතු මැ යැ. බල එකෙක් ඇති. කෙළෙහි, කෙළෙම් යනු හුදු කිරිය පද නො වේ. ඒ නමු කිරිය(නාම ක්‍රියා) යි. ඉන් තැනිය (පුරුෂය) හැඟැවේ. එ හෙයින් ඒ මැ පවසු (උක්ත) ද වන්නේ යි.

මේ නියරින් –

ඒ වැඩය කෙළෙහි තෝ යැ,
ඒ වැඩය කෙළෙම් මම යැ,

යන දෙ වැකියෙහි පිළිවෙළින් කෙළෙහි කෙළෙම් යනු පැවැසි (උක්ත) වෙයි; තෝ, මම යනු පැවැසි පුරු (උක්ත පූරක) යැ; වෙහි; වෙමි, යනු පවසු (ආඛ්‍යාත) යි.

මෙ සේ මේ වැකි ද නිවැරැදි සේ සැලැකුව මැනැවි.

ඒ වැඩය කෙළේ හේ යැ.
ඒ වැඩය කළෝ ඔහු යැ.
ඒ වැඩය කෙළෙහි තෝ යැ.
ඒ වැඩය කළහු තෙපි යැ.
ඒ වැඩය කෙළෙම් මම යැ.
ඒ වැඩය කළමෝ අපි යැ.

—සකසු.]

9. 'මා යැ එ ගත්තේ
ලන සිතින් පසු දවසෙකැ'
යනු හැවිල්ලේ එයි.

'මා යැ එ ගත්තේ' යන මෙ වැකිය හරි ද?

—සඳසොමි ජයකුරු

['මා යැ එ ගත්තේ'
'මම යැ ඒ ගත්තෙම්'
යන දෙ වැකිය මැ නිවැරදි වෙයි.

'මා යැ එ ගත්තේ යන්නෙහි අරුත ඒ ගත් බව මා ගේ [වේ] යැ යන්න යි. මෙහි මා යනු සබඳ අරුත දෙයි. 'මා යැ එ ගත්තේ යනු මැ වේ යන පවසුයෙහි (ආඛ්‍යාතයෙහි) පැවැසිය (උක්තය) යි.

'මම යැ එ ගත්තෙම' යන වැකියෙහි එ ගත් තැනැත්තා මම වෙමි යන්න යි අරුත. 'වෙමි' යැ යි ගත යුතු යැ පවසුව. කිමෙක් ද එහි පැවැසිය ? ගත්තෙමි (ගත් තැනැත්තා) යනු යි, පැවැසි පුරුව මම යැ.

මේ නියර අනුවැ–

ඔහු යැ එ ගත්තේ.

ඈ යැ එ ගත්තේ.

තා යැ එ ගත්තේ.

තෝ යැ එ ගත්තෙහි.

ඈ ද නිවැරැදි බව සැලැකුව මැනවි.

-සකසු]

10. අනුරාපුර රජයේ මහ ගිලන් හලේ දෙස්තර සිරිපාල ජයමාන්නයෝ ඉංගිරිසි වදන් ඉද්දක් එවමින් එයට නිසි හෙළ වදන් පතති. ඔවුන් එවූ වදන් හා අප සලකවන වදන් භා පහතැ පළ වෙයි.

Electro-theraphy Room විදිලි විපහස් කිළිය [වි + පහස්= වෙසෙසි පහස්]

Physician වෙද

Surgeon සැත් වෙද

House Officer නිවෙස් නිලදරු

Preparation Room සැරසුම් කිළිය

Operation Theatre සැත්කම් හල

Lecture Hall දෙසුම් හල

Ward ගබ; වාට්ටුව

Nursess' Duty Room හෙදි සේවා කිළිය

Medical Officer වෙද නිලදරු

Labour Room තිඹිරි ගෙය; වැදුම් කිළිය

Isolation Room කොන් කිළිය; කොන්කර කිළිය (කොන්කරය) අයින්කර කිළිය (අයින්කරය)

Premature Baby Unit පෙර- මුහුකුරු ළදරු ගණය

Ecclamptic Room සන්නි කිළිය

Dining Room බොජුන් කිළිය

Hospital Committee Office ගිලන් හල් කමිටු කම්දෙරුව

Conference Room සැසැදිලි කිළිය

General Office පොදු කම්දෙරුව

Diet කෑම

Record Room සැළ කිළිය; වැත්තෑ කිළිය

Visiting Staff Room සැරි වෙද කිළිය

Waiting Room රැඳුම් කිළිය

Radiologist රෙදෙවු ලකු

X, Ray Room ඇක්ස්රේ කිළිය

Physical Medicine සිරුරු ඔසු

Radiographer රෙදෙවුරු; රෙදෙයුරු

Electro Cardiograph විදිලි හද සටාව

Male Wards පිරිමි වාට්ටු

Physiotheraphy සිරුරු-විපැහැසිය

Dark Room අඳුරු කිළිය

Finishing and Viewing Room නිමා බැලුම් කිළිය

Gymnasium සරඹ හල

\+ + + +

'විමැසුවයි යමෙක් යා නම් නරකාදි
මට සුවයි එහි මැ යනු වෙත'තෙකැ නැදී
ඉවැසුවයි බොරුව සගැ යා නාම් පැදී
සුදුසු වයි රඳනු මෙහි ඔහු එහි යාදී

— කුමරතුඟු මුනිදස්

සිය පින් සිරින් සරුව

කු. බෙ. ජයසූරිය

['සිය පින් සිරින් සරු
දෙ තිස් ලකුණින් විසිතුරු
කෙලෙසුන් කෙරෙන් දුරු
වඳිම් මුනි උතුමන් තිලෝ ගුරු'

'ගුත්තිල දක්ම' නමින් ගුත්තිලයට අරුත් වියකනක් සපයන කු. බෙ. ජයසූරිය සූරීහු ගුත්තිලයෙහි ඉහතැ සඳහන් මුල් පැදියේ මුල් පිය අමුතු අයුරෙකින් තෝරති. පහතැ පෙනෙනුයේ ඒ මුල් පැදියට ලියූ වටහවව යි. – සකසු]

ගුත්තිල දව පැදි පබඳක් ලෙස සකසන කිවියාණෝ එහි පළමු තුන් පැදිය බුදුන්-දහම් - සඟුන් වැඳුමට යොදති. ඔවුන් විසින් වැඳෙන බුදුහු මෙ සේ දක්වෙති.

බුදුහු සිය පින් සිරින් සරු (හ);
දෙ තිස් ලකුණින් විසිතුරු (හ);
කෙලෙසුන් කෙරෙන් දුරු (හ);
තිලෝ ගුරු (හ);
උතුම් මුනි (හ).

බුදුන් හඳුන්වන්නට ඉදිරි පත් කළ පළමු ගුණය 'සිය පින් සිරින් සරු' යන්න යි. එයට, අරුත් කියන වාසල මුදලි ගුණවඩුවෝ 'ශතපුණ්‍යශ්‍රීන් සාර වූ' යනු දක්වති. ඔවුන් අරුත් දෙන්නට අනුගියේ 'පැරණි සන්නය' බවට කරුණු පෙනේ. සෙස්සෝ ද මෙ තෙක් මෙය මෙ සේ මැ දක්වූ හ; දක්වති. අපට වෙනසෙක් පෙනේ. 'සිය පින් සිරින් සරු' නම් තමන් ගේ මැ පින් සිරියායෙන් සරු, සියත් පින් සැපතින් සරු, බව යි.

අනුන් ගේ නො වැ තමන් ගේ මැ පින් සිරියායෙන් සරු වන්නට ලැබුම මිනිස් බවේ උතුම්තම ගුණය යි. සිදුහත් ගොයුම්හු, ඔවුන් බෝසත් අවදියේ සරා සැකි කප් සුවහසක් මුළුල්ලේ පිරියැ යුතු උතුම් ගති, උතුම් දහමන්, සම තිසක් පුරුදු කොටැ පුහුණු කොටැ අඩුවක් නො තබා පුරමින්, තමන් ඉදිරියේ ඇති බරතර වගකීමට සුදුසු කම් හැම ලෙසින් සපුරන්නෝ සියත් පින් සිරින් සරු වූ හ; සහවුරුද්දක් මැ සිදුහත් ගොයුම්හු නම් මෙ දිවියේ, දුකර කිරියා කෙරෙමින් සම්මා සම්බුදු බව බෝ මඩැ දී පැදූ හ. ඔවුන් 'සිය පින් සිරින් සරුවූ හ; යි යන තතු කුළු ගැන්වුණේ එ විටැ යි. මෙ 'සිය පින් සිරින් සරු' බවට පින් සිදු වන්නට, පන්සාළිස් හවුරුද්දක් පුරා ඔවුන් කළ මහ සේවාවට සියත් සවියෙන් මුහුණ දුන් හ; සිය වග කීම අඩුවක් නො තබා සපල කළ හ. එහි දී දුබල් වන්නට, පසු බසින්නට, සැසැලෙන්නට' අනුන් ගේ උදවු යදින්නට නායකයම්හ යි දපෙන ඇතැම් සතුන් කරන පහත් පැවැත්මෙන් සැදෙන්නට ඔවුනට කිසි ද මොහොතකැ විට නොයෙදුණේ එ හෙයිනි.

අද අප ගේ රට දිහා බැලුවොත් ඒ ඒ තැන්හි වැජැඹෙනුවන්, තමන් අත දුන් කටයුත්තට පිවිසුණේ සිය (ත්) පින් සිරින් සරු වැ ද' නැත හොත් බැහැරියන් ගේ පින් සිරින් එළැවුණු මහිමයෙන් ද යන පැනය නඟන්නට සිදු වේ. අනුන්, බොරුවට – නෑ කමට – මූණ බැලුම් නියරට – ජඩ කමට-තමන් ගේ කමට - වෙනත් වෙනත් කමට අනුවැ සැලැසූ දෙස් පත් හෙයින්, වදන හෙයින් මිසැ වෙන කිසිත් සුදුසු කම් නැති වැ පහත් ගණයේ මැ නිලයේ පටන් ඉහත් ගණයේ මැ නිලය තෙක් ඇදුණෝ, බැඳුණෝ රිංගුවෝ කො පමණ ද? එ හෙත් බුදුනට එ බඳු තැන් නැති. ඔහු 'සිය (ත්) පින් සිරින් සරු' හ. මෙ තරම් විසිතුරු උතුම් තම අරුතක් බුදු සිරිනට පමුණුවන්නේ කවර වෙසෙසි වදනා ද? 'සිය' යන්න යි.

එය 'සිය (ත්)' 'තමන් අයත්' 'තමන් පිළිබඳ' 'තමන් මැ හැටැවූ' යන අරුත් දෙන බව දූන් පෙනෙනු ඇති. 'සිය' යන්නෙ පිහිටි 'දනු අරුත්' මහිමය මෙ තෙක් නො මතු වූ සැටි! අරුත් කියූ ඇත්තත් 'සන්න, බාව සන්න' නමැති බොරු දකිනා සහළින් මෙ තෙක් මුළා වූ සැටි!

'සිය පින් සිරින් සරු' යන මේ පළමු ගුණයෙන් පින්වත් කෙනෙක් රසඳුවන් ගේ සිතේ ඇඳෙති. 'දෙ තිස් ලකුණින් විසිතුරු' වීම, සිතේ ඇඳි ඒ පින්වතාණන්, සෙසු හැම පින්වතුන් ඔබා නැගෙන ඉක්මවා පවතිනා මහ පිරිමි කෙනකු බව, බුදු බව පතන කෙනකු බව දක්වයි. පළමු ගුණයෙන් මේරූ සිතුම, මෙ දෙ වැනි ගුණයෙන් පිපේ. 'කෙලෙසුන් කෙරෙන් දුරු' යනු තුන් වැනි ගුණය යි. එයින්, ඉහතින් මෝරා පිපි රසවත් සිතුම උසස් මැ විඳුමකට ඉහත් වේ. 'මුනි උතුමෝ යැ' 'තිලෝ ගුරු යැ' යනු ඒ සිතුමට පැහැසෙත් මැ විඳුම කුළු ගැන්වේ.

ගල් රුවක් තනන කලා ඇජරකු ගලින් දළ රුව නහන්නා වැනි යැ, 'සිය පින් සිරින් සරු' යනු පැම. එයින් අහ පසහ බේරා නහන්නා වැනි යැ, 'දෙ තිස් ලකුණින් විසිතුරු' යනු පැම. ඒ රුවෙ ඇතුළු ගතිය පිටතින් පෙනෙන පරිදි, මට සිලිටි සත් ලකුණු නහන්නා වැනි යැ, 'කෙලෙසුන් කෙරෙන් දුරු යනු පැම; 'මුනිඳු තුමන් තිලෝගුරු' යනු පැම නම් ඒ රුවේ උතුරු මිනිස් බවත් අසමසම බවත් මතු කෙරෙමින් එය නිමැවූ බඳු යි. ඇතැ අඳුරේ සිටැ කෙමෙන් මඳින් මඳ හඳුනාන්නට මං පාදමින් නළු ගතියෙන් ඉදිරි පත් කැරෙන මිනිස් රුවනෙකැ සැටියෙන් බුදුන් හැඳින්වුණේ ඔවුන් ගේ මැ ගුණ-යෙනි. කිසි ද බැහැරි උපමාවෙක් වෙ වයි, අඩු වැඩි සඳහනෙක් වෙ වයි නො ගෙනැ, වෙන බොහෝ කිවියන් ගිය මඟින් ඈත් වැ, බුදුන් හැඳින්වීම කලාභුරු අග්සරු රසභුරු ආරෙකින් මැ වී. ඉතා මැ අගී මෙ පැදිය.

මෙහි 'සිය පින් සිරින් සරු' යනු කිවියාණන් ගේ ඇතුළත හඟවන ඉඟියක් බඳු යැ යි හඟිමු. කෙනකුගේ සවිය, සියත් (තමන් අයත්) ගුණයෙන්, බලයෙන් මැ වීම මෙ කිවියාණන් තැකූයේ ඉතා උසස් හැටියට බව මෙයින් නො පෙනේ ද? මේ පළමු පැදිය මැ ගුත්තිල ද පැදි පබඳේ ඉදිරිය ගැනැ ගොළු බසින් පෑ පෙර වදනක් බඳු යැ යි හඟිමු. ඒ ඒ තරම සරල යැ; පැහැදිලි යැ; ඒ හෙත් ඉතා රසවත් යැ.

—ගුත්තිල දූක්ම

* * * *

'නාමවූ නොමින් අත්
බුදුනුදු වනන ගුණ ගණ
සරණ දෙව් දෙව් මුදුන්
මිණි තර තොයින් උතුමා'

– සස දව

දූහුන පබඳ

මේ වැල කතා කරයි

බම්බලපිටියේ
කාලිංග විජයවර්ධන

ඉස්සර මා හැම ගුරුවරයකු ම ළඟ උන්නා. එහෙත් දැන් මගෙන් තතුව ඉහළ යි. දැන් මා ඉන්නේ පාසලේ මුල් ගුරුතුමා ගේ මේසය උඩ යි.

මුල් ගුරු තුමාට අනෙක් හැම ගුරුවරයකුට ම වඩා ළමයි බය යි. ඔහු පන්තියෙන් පන්තියට යන විට ඒ හැම පන්තිය ම සද්ද නෑ. ඔහු කට ඇරියොත් කා ගෙත් කන් ඒ අතට තමා. ඔහුට මේ සැලැකිල්ල ලබා-දුන්නේ කවරෙක් ද? මම යි. ඒක යි ඔහුත් මට සලකන්නේ, මා ළඟින් ම තියා-ගෙන ඉන්නේ.

වැරැදි වැඩ කරන ළමයි තමා මට බය. ඔවුන් ගේ වැරැදිවලට දඬුවම් ලැබෙන්නේ මගෙන් තමා. මගෙන් දඬුවම් ලැබූ නරක ළමයින් කී දෙනකු හොඳ වුණා ද? ඔවුන් මා හා ඒ වෙලාවට තරහ වුණත් කරුණු තේරුණු දට පින් දෙනවා ඇති.

මගෙන් දඬුවම් ලබන සමහර නරක ළමයින් මුල් ගුරු තුමා නැති අතරේ වට පිට බලා මටත් දඬුවම් දෙනවා; මා සඟවනවා; කැබැලි කරනවා. ඒත් පසු ද ආයිත් මා මුල් ගුරුතුමා සමඟ වැඩ පටන් ගන්නවා.

රටක් හොඳ වන්නේ ඒ රටේ මිනිසුන් හොඳ වුණොත් තමා. ඒ මිනිසුන් හදන්නේ පාසල යි. පාසලෙහිත් ඒ වැඩේ කරන්නේ කවරෙක් ද? මම යි. එ හෙයින් මුළු රට හදන්නා මම වෙමි.

මැස්සෙක් පිරිසුදු කමේ වරද පවසයි

වෙන්නප්පුවේ
නිස්සංක විජේසූරිය

අර තියෙන්නේ අපූරු කෑම ගොඩක්! යන්නට ඕනෑ අද වත් කුස පුරා රසක් විඳින්නට. කොහේ ද? අර මිනිසා යැ කියන කාලකණ්ණි සතා ඒක පොළොවට යට කරනවා. තමා කන්නෙත් නැහැ, කන එකකුට කන්න දෙන්නෙත් නෑ! අපොයි මෙහෙමත් එපා කරපු ජාතියෙක්! මේ මිනිසුන් නැති නම් මේ ලෝකය කො තරම් පිරිසුදු ද? පිරිසුදු දෑයක් මුන් ගේ දෑහැට පේන්නන්නට බැහැ. ඒක එක්කෝ වළලා දමනවා; නැත් නම් ගිනි තියනවා; ඒත් නැත්නම් ගඳ ගහන මොනවා දෝ දියර වගයක් ඉසිනවා. නො දකිම් විතරක්!

තවත් පුදුමයෙක්! එක්කෝ මුන් හට ගඳ සුවඳ දැනෙන්නේ නැහැ. එ සේත් නැත්නම හැම සුවඳක් ම දැනෙන්නේ ගඳක් හැටියට යි. ඒ නිසා වෙන්නට ඇති වැසිකිළි, කාණු, කසළ ගොඩවල් වැනි හොඳ සුවඳ ඇති තැන් මොවුන් නොඉවසන්නේ!

ගොම ගොඩෙක, මඩ කඩිත්තෙක, කුණු කාණුවෙක අප වාඩි වුණොත් අප කරන්නේ එයින් අපේ ඇඟ-පත තවරා-ගැනීම යි. කෑම වුණත් ඇඟ පුරා ම ගා-ගැනීම කො තරම් සැරැසිල්ලෙක් ද? එහෙත් කෑම කා ඉවර වී අත කට සෝදගන්නා මෝඩයෝත් තවත් ඇද්ද? එ පමණෙක් ද? කෑමෙන් පසු මූණේ ඉඳුල් ටිකක් තැවැරී තුබුණත් මුන් ඒ පිස-දමා-ගන්නවා. අප්පේ සුද්දේ!

බසේ එඩිය

එඩිවඩු

"හෙළයා පිරිහෙද්දී ඔහු කෙරෙන් ඇත් වැ-ගිය නන් කරුණු අතුරින් එකෙකි එඩිය ද. එඩි නැති 'සතා' කවරකු වුව ද ඔහු ගේ කෙළින්-සිටීමෙක් කැලම නැත්තේ යැ. කෙළින් නොසිටින්නහු ගේ හිස එසැවීමක්, තෙද පැමක් කවරෙක් නම් පතා ද? මෙ සේ හෙයිනි හෙළයා හුන් තැනැ මැ ලැගෙන්නටත්, වැතිරෙන්නටත්, වක් පැවැත්මට පුරුදු වන්නටත්, කවර තරමේ දීන කමක් කොටැ හෝ, දිවි රක්නටත් පෙලැඹුණේ. ඉතා බිහිසුණු ලෙසින් සෝ-කුරු වූ මේ තතු නිසා හෙළයාට වූ සරිය දූන්, හෙළයන් පමණක් නො වැ, සී-හෙළයෝ ද දනිත් මැ යි."

මෙ සේ කීවෝ කවුරු ද? ජයන්ත වීරසේකර සූරීහු යි. එඩියේ පළමු වැනි මඟුල් මහ කලබට (1949 ජනවාරි) 'එඩිය' මැයෙන් පබඳක් සපයන ඔහු එ සේ කී හ. ඔවුන් ගේ මේ මතය තව දුරට විමසා බලනු වටී.

හෙළයා පිරිහුණේ - ඔහු ගේ එඩිය මැඩී - යන තරමට මැ පිරිහුණේ - කිමෙකින් ද? පිරිහුණේ සුවයෙනි, දනයෙනි, ගුණයෙනි, නුවණිනි. කෙසේ ද? ඔහු ගේ දෙස, රැස, බස විටැ විටැ පරසතුරනට යට වීමෙනි. රට ගත් සතුරෝ, හෙළයා ගේ බත් පතට වැලි දමමින් කෙත් කම මැකූ හ; වැව් අමුණු බිඳැ හෙළූ හ; මුළු රට වී තවානක් කළ වැව්, මදුරු තවානක් බවට වැටිණි. හෙළයා ගේ සුවය ද සවිය ද දනය ද ගුණය ද වැටිණි එයින්. ඔහු ගේ දැස වන් පත පොත ඔහු ගේ දැස් ඉදිරියේ උදුරන්නා සේ, ඔහු තැනූ දගප් පෙළට සිනා පෑ, මහ කඳු සෙයින් ගොඩ ගැසී සතුරු ගිනි හුළින් හළු බවට ගියේ යි. බසට වන් මෙ මහ පහර බසෙහි, එඩියට වන් මරු පහර වී. පර බසින් වදන් ගිහන්නට, පර බස් උරුවේ සිය බස් උරුව ගිල්වන්නට, පර බසින් සිය බසේ වියරණ නය පාදන්නට, සිය බසින් ලියැවුණු පත පොතට පර බස් ඇසුරින් අරුත් වියතන් සපයන්නට, කොටින් මැ සකු බසින්, පෙළ බසින් හෙළ බස බිඳින්නට ඔහුට සිදු වූයේ යම් දිනෙකැ ද හෙළයා ගේ එඩිය සැබැවින් මැ මැඩී-ගියේ අන්න එ ද යැ.

'බුදල්මි
සියො වැ ආමි
සිහි ගිරි බැලිමි

බොහො ජනා ගී ලියාලූයෙන් නො ලීමි'

යනුයෙන් සැමැනි මහ දනා ද අනුරපුර සෙමෙහි එඩිමත් කළ හෙළ බස,

"සිංහ පූර්ති ප්‍රසූත වූ අසම සාහසයෙන් සාහසමල්ල යැ යි විරුදවලී ලද...... කාලිංග විජයබාහු රජපා වහන්සේ...... නිශ්ශංක මල්ල නම් බැණන් වහන්සේ ස්වර්ගස්ථ වූ පසු හිරු අස්තයට ගිය........." ඈ විසින් පොලොන්නරු සමයෙහි බරවා සිංහලයක් වන තරමට වැසීගිය හෙළ බව, නැසීගිය එඩි බල ඇත්තේ වි,

තියත් මැ නො ර. තෙන්නකෝන්හු ද යට ගිය දවසෙහි:-

"පොලොන්නරුවෙහි කාලිංග රාජයෝ සිංහල වූ සියල්ල අතුරුදහන් කරන්නට යත්න දූරූ හ. දේශපාලන න්‍යායයන්හි දෛවී සංස්කෘත ග්‍රන්ථයන් හදළ උන් මහත් මහත් ශබ්ද ඇති දෛවී සංස්කෘත වචන බහුල යාදිනි ස්තෝත්‍රයන් සඳහා අමුතු මැ විදියේ සිංහලයක් ඇති කොටැ ලන ලදී. සංක්ෂිප්ත වූ එඩිතර සිංහල වදන් උන් ගේ උදහසට හේතු වියැ. දීන බව සංක්ෂිප්ත වූ සිංහලයෙන් නොදක්වුණු හෙයිනි."

සිංහලය රජ බස වී ඇතැ යි යෙන මෙ සමයෙහි සිය බස ලබා ඇති තතුව මේ අතින්

එ දට ද වඩා සිය දහස් ගුණයෙකින් බිහිසුණු යැ. සිය බසේ වදන් සවිය, එඩිය මකමින් ''පාරිභාෂික'' වදන් නමින් දිනපතා පළ වන වදන් දෙස බලන කලැ එ බව මැනැ-වින් පැහැදිලි වෙයි.

''පාරිභාෂික ශබ්ද හෙළයෙන් බෑ'' යැ යි පුවත් පතකට ලිපියක් ලියූ එක්තරා වියතකු ලියූ මේ කැඩිය බලන්නැ.

''පැරලිසිස් යන ධ්වනය සඳහා තනා ගත හැකි පාරිභාෂික වචනය 'පරාශ්ලථය' යන්න යි, එහි පරා යනු උපසර්ගයෙකි...... පරා යන්නෙහි ඇත්තේ ද පැර යන්නෙන් දුන් අර්ථය මැ යි. ශ්ලය යන්නෙහි තේරුම ද ලිහිල් බව යන්න යි......... ඒ අනුව මෙහි නිපදවා ගත් පරාශ්ලථය යන වචනය පැරලිසිස් යන්නෙහි තේරුමට පමණක් නො ව ශබ්දයට ද එකඟ ව සැදී ඇති සැටි දත හැකි යි.''

'පැරලිසිස්' යන පර වදන අයින් කොටැ පරාශ්ලථය යන වඩා මැ අපහසු අනෙක් එක පර වදනක් නිසා වුව ද බසේ එඩියට සවියට නැමියාවට වදනා මරු පහර බැලුව මැනැවි.

අර පැරලිසිස් යන ඉංගිරිසි වදන නැඟුණේ පැරලයිස් යන කිරිය මුලෙනි, එයින් ඒ බසේ පැරලයිස්, පැරලයිස්ඩ් ආ කිරිය පද නිපදවා වර නැඟෙනුයෙන් එහි නැමියාව වෙයි. පරාශ්ලථය යනු කිරිය පදයක් සේ නො වරනැඟෙනුයෙන් ද ඒ හුදු නමු පදයක් හෙයින් ද එහි අර නැමියාව නැති. ඒ හෙළ බසට බරවයෙකි.

ජේසින් ගේ ලිහීම යන අරුතින් අපේ මැ කිරිය මුලෙකින් නිපැදී අපේ වෙද වදන් ගොන්නෙහි ගැන්නී ඇති පෙස්ලිහිය යන වදන හෝ අර අරුතින් මැ පර යන උපසග හා ඇඳුණ ලිහිස් (ලිහීමෙහි) කිරිය මුලින් තැනෙන පරලිහිසිය යන වදන හෝ තනා-ගැනුණා නම් කිමෙක් වේ ද? ගහක් උඩු අතට හැරවීම නම් වෙයි! පොලොන්නරු අනුරාපුර යල් පිතූ බසට යටි වූවා නම් වෙයි! එහෙත් මේ රටේ ජන වහර නුවූ ද, මළ බසක් වූ ද සකුයෙන් බරවා වැනි වදන්—ගෙනැ, නැඟෙන හෙළ බසේ වදන් මැරීම මහ පින් කමෙකි! ගහ යටි අතට හැරවී-මෙකි! මේ අතීත් වසර දෙ දහස් පන්සියය-කටත් වඩා යට කිමිඳැ සිය වදන් මුල් මැ උකහා - ගෙනැ සිප් වදන් තනා ඉදිරියට ගිය ඉස්රායල් බසෙහි රුසෙහි දෙසෙහි දියුණුව, ගහ වුව ද හැරවියැ යුතු තන්හි හැරවීමෙන් රටක් හෙළි වන හැටි මෙ වියතුනට නො පෙනේ. කිමෙක් පෙනේ ද? බසට රුසට දෙසට හත් හෙණ වැදුණ ද බඩ විනා අන් කිසිවෙක් නො පෙනේ!

බසෙහි සිය මුහුණුවර කිළිටි වන් මැ වන විනය අද ද මොහු නො දකිති. ඔවුනට එ දද මිල්තන් කිවියාණන් කී මෙ බස සිහි පත් කරවනු වටී.

''බසෙහි නියම නිවැරදි බව කෙලෙසෙන් මැ එ බස අයත් මිනිසුන් ගේ වැටීම ද ඔවුන් ගේ රජයේ පිරිහීම ද වනු නියති.''

මිල්තන් කිවියාණන් ගේ මෙ කියමන යම් තාක්. සැබෑ ද මෙ පබඳ ඇරැඹුමෙහි ලා ජයන්ත වීරසේකරයන් බසේ එඩිය සබඳින් කී එ කියමන ද ඒ තරම් මැ සැබෑ යැ.

බසේ එඩිය රුසේ එඩිය යි. රුසේ එඩිය දෙසේ එඩිය යි. එ හෙයින් බසේ එඩිය හෙළ තෙරුවනේ මැ එඩිය යි.

* * *

'එඩි නැති මිනිස් රුස නිය දළ නොහිමි සතුන්
සරි වෙති රුසට ඔහු වැනි මැරුණු මහවතුන්'

— අමරසිරි ගුණවඩු [එඩිය මඟුල් කලඹ; 1949]

නීතිය–3

.....දම්මිත්

නඩුවේ පළමු වැනි පියවර – සිතාසි හෝ වරෙන්තු නිකුත් කිරීම

නඩුවක් පැවැරුණු දිනයෙහි සැක කරු උසාවියට ඉදිරිපත් කැරෙන අවස්තා ද නොකැරෙන අවස්තා ද ඇති. පොලීසිය විසින් නඩුව පැවැරීමට කලින් සැක කරු අත් අඩංගුවට ගෙනැ ඇති නම් එ දිනැ උසාවියට ඉදිරිපත් කැරේ. එහෙත් ඔහු අත් අඩංගුවේ නැති නම් මී ළඟ පියවර මහේස්ත්‍රාත්වරයා ගත යුතු වේ. එ නම් සිතාසි හෝ වරෙන්තු හෝ නිකුත් කිරීම යි.

මෙය කැරෙන අයුරු විතර කිරීමට එළැඹීමට පෙරැ සිතාසිය හා වරෙන්තුව යන දෙවදනේ අරුත සලකා බැලීම වටී.

සිතාසිය යනු කෙනකුට උසාවිය ඉදිරියේ පෙනී සිටිනු මෙන් අණ කොටැ එ මැ උසාවියෙන් නිකුත් කැරෙන දැන්වීමෙකි. සැමැනි විසින් විත්ති කරුවන් පෙනී සිටීම හැරැ සාක්කි කරුවන් ගේ පෙනී සිටීමත් අණ කොටැ සිතාසි නිකුත් කැරේ.

'ශ්‍රෙෂ්ඨාධිකරණයෙන්' නිකුත් කැරෙන සිතාසි එහි 'ලේඛකාධිකාරි' තැන (Registrar) විසින් ද දිස්ත්‍රික්ක උසාවියෙන් නිකුත් කැරෙන සිතාසි එහි ලේකම් විසින් ද, මහේස්ත්‍රාත් උසාවියෙන් නිකුත් කැරෙන සිතාසි මහේස්ත්‍රාත්වරයා විසින් ද අත්සන් තබනු ලැබේ.

සිතාසිය ලැබියැ යුතු තැනැත්තා ගේ නම හා ලිපි යොමුව සඳහන් කැර නිකුත් කැරෙන සිතාසි, පිස්කල් තැන ගේ නිල දරුවකු විසින් හෝ ගම් මුලාදැනියකු (මොහු දැන් ග්‍රාම සේවකයකු වියැ හැකි.) විසින් හෝ පොලිස් නිල දරුවකු විසින් හෝ ලැබියැ යුතු තැනැත්තා වෙතැ යා යුතු යැ යි 'අපරාධ විධාන සංග්‍රහයෙහි' සැලැසේ. හැකි හැම විටෙකැ දී මැ සිතාසිය ලැබියැ යුතු තැනැත්තාට මැ ලැබෙන්නට සැලැසියැ යුත්තේ යි. එ සේ නැති නම් ඔහුට ලැබෙන සේ ඔහු ගේ මෙහෙකරුවකුට හෝ පවුලේ කෙනකුට හෝ ඉදිරිපත් කළ යුතු. එ සේත් නොහැකි වුව හොත් ලැබියැ යුතු තැනැත්තා පදිංචි වී සිටිනැ යි කියැවෙන නිවෙසේ හොඳට පෙනෙන තැනෙකැ එය අලවා හෝ වෙන අයුරෙකින් රඳවා හෝ ඒමට නිල දරුවාට ඉඩ ඇත්තේ යි. මෙය නියම තැනැත්තාට සිතාසි දීම හා සමාන යැ යි පිළිගැනීමට උසාවියට පිළිවනි.

සිතාසියක් ලැබී, උසාවිය ඉදිරියට නො පැමිණියකු ඇල්ලීමට වරෙන්තුවක් නිකුත් කිරීමට ඉඩ තිබේ.

කෙනකු අත් අඩංගුවට ගැනීමට උසාවියෙන් නිකුත් කැරෙන අණ, වරෙන්තුව යි. මේ අනුවැ කෙනකු අත් අඩංගුවට ගනු ලබන්නේ උසාවියට ඉදිරිපත් කිරීම සඳහා යි.

'ශ්‍රෙෂ්ඨාධිකරණයෙන්' නිකුත් වන වරෙන්තුව අග විනිසකරු හෝ වෙනත් විනිස කරුවකු හෝ විසින් ද දිස්ත්‍රික්ක උසාවියෙන් නිකුත් වන වරෙන්තු දිස්ත්‍රික්ක විනිසකරු විසින් ද මහේස්ත්‍රාත් උසාවියෙන් නිකුත් කැරෙන සිතාසි මහේස්ත්‍රාත්වරයකු විසින් ද අත්සන් කැරේ.

වරෙන්තුවෙන් අණ ලැබෙනුයේ පිස්කල් තැනට හෝ පොලිස් නිලදරුවකුට හෝ ගම්මුලා දැනියකුට හෝ වේ. ඔහු ගේ යටතේ සිටින නිල දරුවකු ලවා අණ ඉටු කැරැවීමට පිස්කල් තැනට පිළිවනි.

ඇතැම් අපරාදවලට වරෙන්තු ද ඇතැම් අපරාදවලට සිතාසි ද පළමු වැ නිකුත් කිරීමට ඉඩ සැලැසේ. සිතාසි නිකුත් කළ යුතු අපරාද සැබැදි වැ වරෙන්තු නිකුත් කිරීමට නීතියෙන් ඉඩ නැත්තේ යි. එක් එක් අපරාදයට සුදුසු පිළිවෙත කවරේ දැ යි 'අපරාධ විධාන සංග්‍රහයෙහි' දැක්වේ.

මහේස්ත්‍රාත්වරයකුට කරන ලද පැමිණිල්ලක් හෝ, පැමිණිල්ලක් පිළිබැඳි පිරික්සුමෙකැ සැළයක් හෝ පිහිට කොටැ-ගෙනැ පැවැරුණු නඩුවෙකැ, සැක කරු අත් අඩංගුවට ගෙනැ නැති නම්, අපරාදයේ හැටියට වරෙන්තු හෝ සිතාසි හෝ නිකුත් කිරීමට මහෙස්ත්‍රාත්වරයකුට බලය තිබේ. එහෙත් එයට පෙරැ පැමිණිලි කරුත්, නඩුවට අදළ කරුණු ගැනැ දන්නා තවත් කෙනකුත් පිරික්සුමට බඳුන් කිරීමට ඔහුට බලය පැවැරී තිබේ. මේ කටයුත්ත ඇවැසි නම් තැනැති වැ කළ හැකි යි. මෙ වැනි පිරික්සුමකට පසු සැක කරුට විරුද්‍ධ වැ කටයුතු කිරීම සැහෙන බව මහේස්ත්‍රාත්වරයාට හැඟේ නම්, යටැ දක්වුණු පරිදි සුදුසු පියවරක් ඔහුට ගත හැකි යි. පිරික්සුමේ සිදු වූ දැ ලියා සටහන් කළ යුතු යි.

මහේස්ත්‍රාත්වරයකුට ලැබුණු ආරංචියක් හෝ ඇති වූ සැකයක් හෝ පිහිට කොටැ-ගෙනැ පැවැරෙන නඩුවෙකැ, නම් වරෙන්තු හෝ සිතාසි හෝ නිකුත් කිරීමට පෙරැ, තමා ගේ සැකයට හේතු හෝ තමාට ආරංචිය ලැබුණු අයුරු හෝ මහෙස්ත්‍රාත්වරයා විසින් කෙටියෙන් සටහන් කළ යුතු වේ.

නීති පති ගේ වරෙන්තුවක් මතැ පැවැරුණු නඩුවෙකැ දී ද මහේස්ත්‍රාත්වරයා විසින් වරෙන්තුවක් හෝ සිතාසියක් හෝ නිකුත් කැරේ.

පළමු වැ වරෙන්තුවක් නිකුත් කළ යුතු තැනැ සිතාසියක් නිකුත් කිරීම මැනැවැ යි මහේස්ත්‍රාත්වරයාට හැඟුණ හොත් ඔහුට එ සේ කිරීමට ඉඩ ඇත්තේ යි.

මා දුටු හොල්මන

රත්මලානේ නිහල් හෙපන්ස්තෝල්

අද ගෙදර ඔක්කෝ ම නිදි. මම පමණ යි අවදියෙන්. මාත් නිදන්නට ඔනැ. මෙ සේ සිතූ මම හෝරා යතුරට එබී බැලූයෙමි, වේලාව රෑ දෙළහ යි, කියවමින් උන් පොත මේසය උඩ තබා පහන නිවා-දමූ මම ඇඳෙහි පෙරළුණෙමි, ඒත් කවර නින්දෙක් ද?

බඩ රිදෙනවා වාගෙයි, එ විට යි මට මතක්වුණේ මා රෑ කෑමට කතුරුමුරුංගා කොළ කෑ බව, මට ඒවා කැවොත් ඔහොම තමා.

වැසිකිළියට ගිහින් ආවොත් හොඳ යැ යි මට සිතුණා. වැසිකිළිය වූයේ අපේ වත්තේ කෙළවරේ යි. අපේ වැසි කිළියට විදිලි පහන් නැති බවත්, මා අතේ විදිලි පන්දමක් තබා ගිනි පෙට්ටියක් වත් නැති බවත් වැටැහුණේ මිදුලට බැස්සාට පසුව ය.

ඒ අමාවක් පෝය දවස යි. ඇඟිල්ලෙන් ඇහැට ඇන්නත් නොපෙනෙන තරම් ගන අඳුර! එහෙත් අඳුර ඇහැට පුරුදු වූ මට වැසිකිළියේ දොර ළඟ පෙනුණේ කවරෙක් ද? අපේ මෙහෙකරු ළමයා වූ බංඩා යි. ඔහු වැසිකිළිය දිහා බලාගෙන මට පිටි පා එහි දොර ළඟ සිටිනු පෙණේ.

මම වැසිකිළිය අතට ගියෙමි. අපේ ගෙහි සිට වැසිකිළිය වූයේ බඹ හත අටක් දුරිනුයි. අපේ බල්ලා -ජිමියා- ද මා හා වැසිකිළිය දෙසට යමින් සිටැ එක් වරම නැවැතුණා.

'බංඩා, ඇයි ඔ තැන? යනවා නම් වැසිකිළියට යනවා. නැත්නම් මට යන්නට ඉඩ දී අයින් වෙනවා.'

මම උස් හඬින් කීමි. එ විටැ මැ වැසිකිළියට මුහුණ ලා දොර ළඟ නැවැතී උන් බංඩා ඔහු මෙන් දෙකක් උස් වී. පස්සෙන් පස්සට මා දෙසට එන්නට වී ය. අපේ බල්ලා පස්සෙන් පස්සට යන්නට වුණා. මට දෙවියන් සිහි වුණා.

'ටික ටික උස් වෙමින් පස්සෙන් පස්සට මා දෙසට මේ එන්නේ කවරෙක් ද? හොල්මනෙක් නො වේ ද?' මෙසේ සිතුණ හැටියේ ම මම දුවන්නට හැරුණෙමි. එ විට ම හොල්මන මගේ හිසට උඩින් පැන මගේ ඉදිරියේ සිටියේ ය. ඔහු ගේ මුහුණ දුටු මම කෑ ගසාගෙන ශ්වාසන් නැති ව වැටුණෙමි. සිහි අවුත් බලන විට මා උන්නේ ගිලන්හලේ ය.

දූවගේ පැනය

සිරි දෙව්නා

'අනේ තාත්තේ මා හට
කියා-දෙන්නැ මෙය හරියට
ඔබ මෙවා දනිති හොඳට
මහ ගැටලු යැ පොඩි අප හට

ඔබ 'පාසැල' දෙසැ යි කියති
'පාසල' වියැ යුතු යැ යි යෙති
'පාසැල' යනු පොතෙහි ද ඇති
ගුරුහු එය මැ හරි යැ කියති

කොයි එක දෝ නිදෙස් වන්නෙ?
ඇයි පොත්වලැ බොරු ලියන්නෙ?
බොරු කීවුන් අපා යන්නෙ
නැද්ද බොරු ද බණේ එන්නෙ?

පොඩි අප බොරු කියන කලට
දඬුවම් ලැබෙනවා අපට
පොත්වලැ බොරු ලියන අයට
නැද්ද කෙනෙක් බැට දෙන්නට

'මග' යන්නත් වැරැදි නේද?
එය 'මහ' විය යුතු'යි නේද?
ගත්කරුවන් නුවණ යෝද?
මෙමෙහෙම ලිවුම පුදුම වේද?

වදන් රැසක් ම-පොතේ ඇති
වැරැදි වේ යැ ඔබ පවසති
එ පොත ලියූවහුට නැණැති
නම අග'කුරු වැළෙක් මැ ඇති !

හරි දැ දැනුමට පාසල් යන්නේ
එක් එක් විදියේ පොත් කියවන්නේ
වැරැදි වදන් නම එහින් තිබෙන්නේ
කොහොම ද නිවැරැදි බස දැනගන්නේ?'

* * *

මගෙ පොඩි දූව දිනෙකැ අවුදින් මා වෙතට
පිළිවිසුවා මෙ පැන පොඩි මුව විවර කොට
මහ ගැටලුවෙක් වැටුණේ ඉන් මා හිසට
පිළිතුරු දෙම් ද කෙලෙසෙකැ මම පොඩි දූවට

බංඩාරවෙල

පාලිත කොහොන

සීතල සුළඟ එයි හෙමිහිට හමාගෙන
ගස් වැල් වැනෙයි එය හා කොළ ගැටීමෙන
කොළ ටික වැටුණු යයි සුළඟේ ගසාගෙන
මනරම් කරයි මේ මඳ නල උදෑසන

සැරැසෙයි පුරුදු ගමනට අහසැ දිවයුරා
හිරු රැස් වැටී දිලියෙයි කඳුකරය පුරා
නැති උණුසුම; සිටිය හැකි කොතෙකුත් එ දරා
කඳුකර සිසිල ජය ගති හිරු රැසුත් මරා

ගුරු පාරවල් කඳු හෙල'තරැ දිවැ-යන්නේ
ඇදී යන නයින් අයුරින් දිසි වන්නේ
කඳු කුළු පළින් පළැ හිස ඔසවා ඉන්නේ
එ නයින් ගොස් වදින නෙ තුඹස් පෙළවැන්නේ

දිය පාරෙක් හැළෙයි කඳු පාමුල ඔස්සේ
ගල්වලැ හැපී රිදුණා මෙන් හැම තිස්සේ
හඬ දෙයි; රිදුණ තැන්වලැ ඇලැවූ රිස්සේ
දිස් වේ පුළුන් සේ පෙණ කැටි ඒ අස්සේ

පැල්පත් කීපයෙක් ඇති ගංගොඩ පැත්තේ
එළවුළු වවාලා ඇති කුඹුරින් මත්තේ
කෙසෙල් ගස් වැනෙයි ගොවියා ගේ වත්තේ
කැඳවනවා වගෙයි ඒ අප සිත් ගත්තේ

කළු වන් වලාවක් ඉඳැ හිටැ පා වෙනවා
සිපැ කඳු බඳින් බඳ ගෑවී-ගෙනැ යනවා
සෙවණැල්ලක් වැටී බෑවුම කළු වෙනවා
නැවැතත් මුදුන හිරු එළියේ බැබැළෙනවා

නැහැ ඇති ටිකෙන් ටික බෑවුම උඩු අතට
තුරු ලිය පවා නො දිවේ එ තරම් උඩට
තණ ගස පැතිරැ යෙයි පතනේ හැම තැනට
හඩුවන් පැතිරැ-යන අයුරින් වතු අවට

[පෙරටු ඳෙටු පෙළෙහි විනැයෙන දරුවකු ගේ
සරසවි වීකුම සැබැවින් වන හොත් මෙ රඟේ
වයසින් නැණින් ඔහු නැහැ-එන සුබස් මගේ
සරසවී නොමැ සිටිනු ඇති මැ යැ ළඟැ බඹු ගේ
—සකසු]

ඇසළ මස

අස් නම් අස්වැන්න (Crop) යි. අස් වැද්දූම[1] මාස්[2] යන නන්හි'දු ඒ පෙනේ. අස් අළ හෙවත් අස්වැන්න එළැවූ මස අස් + අළ = අසළ වෙයි. අසළ = ඇසළ වෙයි: නදුන්, = නැදුන්, මදින් = මැදින්[3], අපි = ඇපි වන්නා සේ යැ.

දුරුතු මසැ කෙත් කැමින් දුරු වැ ඉසිඹු ලැබූ ගොවියා මාස් ගොවිතැන සඳහා කෙතේ නව කම් (නවහම් = නවාම්) කරන මස නවම් යැ. ඉක්බිති මැදින් මසැ මාස් (මහ අස්) ගොවිතැන වැපිරෙයි. ඒ මාස් ගොවිතැනෙන් අස්වැන්න එනුයේ ඇසළෙහි යැ. දෙවියනට අලුත් බතින් පුද පෙන් පැවැත්වෙන ඇසළ පුද පෙරහර ද එනුයේ මෙ මසෙහි යි.

ඇසළෙහි මල් දෙන ඇසළ ගස නිසා මෙ මස ඇසළ වී යැ යි ඇතැමුන් සිතතත් එ ද මුළාවෙකි. ඇසළෙහි පිපෙන මල් ඇතියෙන් එ ගස ඇසළ වූවා මිසැ එ ගස නිසා මස ඇසළ වූයේ නො වේ; වී නම් ඉල් පණුවා නිසා එ මස ඉල් වූ සේ ද, බිණර මල් නිසා එ මස බිණර වූ සේ ද ජනේරු මල්, නත්තල් ගස් ඈ නිසා ඒ නම් වූ සේ ද සැලැකෙනු නොබැරි යැ.

1. අස්වදී – අස්වදිනි - අස්වනි (අස්වත්) - අස්වනු (අස්වන්) ඈ විසින් වරනැඟෙන 'අස් - වද' දයුයෙන් වූ පියෙදු (ප්‍රයෝජ්‍ය) හව් (භාව) නමුව යි මෙ. අස්වැදූවුම = අස්වැද්දූම.
2. මහ + අස් (අස්වැන්න) = මාස්.
3. මහ දින් මස හෙවත් මහා ධාන්‍ය මාසය = මහ + දින් = මාදින් = මදින් = මැදින්.

රුසැයුම් තරගය

දූහුනන් සඳහා යැ, දිනූ පබඳ පළ වේ. තැගි ලැබේ.

ගැදි තරගයට මැයː–

කතරගමේ බල මහිමය

තැගි දෙන්නෝː–

ගාල්ලේ සාන්ත ඇලෝසියස් විදුහලේ
(W. D.) සිල්වා ඇදුරාණෝ යි.

පැදි තරගයට මැයː–

සරසවිය වත්මන් කිවියනට දෙන ඔවදන

තැගි දෙන්නෝː–

අලුත්ගමැ දුම්රිය පළේ,
මී. ල. උබාසෙන් සුරිහු යි.

තරගයට එවන පැබැඳුම් ජුලි 25 නොඉක්මවා එවන්නැ.

එළියට එවන සියලු පැබැඳුම්
ගල්කිස්සේ, හුළුදගොඩ පාරේ 20/1 එළියෙහි සකසුවන් නමට එවුව මැනැවි.